

УНІВЕРСИТЕТ імені АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ

КАФЕДРА ЄВРОПЕЙСЬКИХ І СХІДНИХ МОВ ТА ПЕРЕКЛАДУ

Робота допущена до захисту
Зав. Кафедри
Зінукова Наталія Вікторівна
Д. пед. н., доцент

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

магістра

**ПОЕТИКА КОМПОЗИЦІЇ РОМАНУ
ДЖЕЙМСА БОЛДУЇНА “ІНША КРАЇНА”**

Здобувача:
Баришнікової Анастасії Сергіївни
ОПП «Мова та література (англійська). Медіакомунікація у
міжнародних відносинах»
Спеціальність 035 Філологія
Керівник кваліфікаційної роботи:
Степанова А.А.
доктор філологічних наук, професор

**Дніпро
2023**

УНІВЕРСИТЕТ імені АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ
КАФЕДРА ЄВРОПЕЙСЬКИХ І СХІДНИХ МОВ ТА ПЕРЕКЛАДУ

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Зав. кафедри Зінукова Н.В.

д. пед. наук, доцент

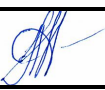

« ____ » вересня 2023 р.

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу
здобувачу денної форми навчання
освітнього ступеня «магістр» ОПП «Мова та література (англійська).
Медіакомунікація у міжнародних відносинах» спеціальності 035 Філологія
Баришніковій Анастасії Сергіївні

Тема кваліфікаційної роботи: Поетика композиції роману Джеймса Болдуїна “Інша країна”

Керівник кваліфікаційної роботи: Степанова А.А., доктор філологічних наук, професор

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи		
		за планом	фактично	
1	Закріплення керівника кваліфікаційної роботи	02.09.2022	02.09.2022	
2	Вибір та обговорення теми кваліфікаційної роботи	18.09.2022	18.09.2022	
3	Остаточне затвердження темикваліфікаційної роботи	18.10.2022	18.10.2022	
4	Одержання завдання на кваліфікаційну роботу у науковогокерівника	18.09.2022	18.09.2022	
5	Складання бібліографії та вивчення літературних джерел	23.10.2022	23.10.2022	
6	Виконання першого розділу	01.11.2022	01.11.2022	
7	Виконання другого розділу	01.12.2022	01.12.2022	
8	Виконання третього розділу	02.01.2023	02.01.2023	
9	Оформлення висновків і рекомендацій	15.01.2023	15.01.2023	
10	Оформлення роботи, одержання відгуку	17.01.2023	17.01.2023	
11	Попередній захист кваліфікаційної роботи	21.12.2022	21.12.2022	
12	Захист кваліфікаційної роботи	24.01.2023	24.01.2023	

Дата видачі завдання «18» вересня 2022 р.

Здобувач

Баришнікова Анастасія Сергіївна

Керівник кваліфікаційної роботи

Степанова Анна Аркадіївна

Протокол № 1 від 30 серпня 2021 р. Зав. Кафедри Н. В. Зінукова

ВІДГУК КЕРІВНИКА
на кваліфікаційну роботу магістра за темою

“Поетика композиції роману Джеймса Болдуїна “Інша Країна”

здобувача 2 курсу, групи ФЛмл-21м

ОПП «Мова та література (англійська). Медіакомунікації у міжнародних відносинах»

Баришнікової Анастасії Сергіївни
(*прізвище, ім'я та по батькові*)

Оцінка окремих складових кваліфікаційної роботи:

1. Оформлення роботи (не більше 10 балів) 3

(відповідність оформлення кваліфікаційної роботи встановленим університетом вимогам: кількість сторінок; оформлення титульного листа, рисунків, таблиць, діаграм, посилань, списку літератури тощо)

2. Своєчасність подання окремих елементів роботи керівнику

(кожний своєчасно поданий елемент дає по 5 балів, не більше 20 балів) - 20

3. Теоретичний та аналітичний аспекти роботи (не більше 25 балів) з них:

Структура та логічність побудови роботи - 5

(відповідність змісту назви теми, наявність та зміст Вступу; виділення 3-4 глав, в кожній із яких – по 2-3 параграфи, наявність та зміст Висновків, логіка побудови роботи в цілому та в межах окремих розділів)

Фактичний матеріал - 5

(наявність фактичного матеріалу, в тому числі зібраного здобувачем за допомогою лінгвістичного аналізу)

Використання лінгвістичних методів аналізу - 5

Використання літератури - 5

(масштаби представлення в роботі сучасних досліджень даної проблематики, критичність аналізу публікацій та підходів, представлених в літературі та інших інформаційних джерелах)

Повнота та деталізація (ступінь повноти та деталізації при розкритті основних аспектів теми роботи) 5

4. Практична реалізація результатів дослідження (не більше 20 балів) - 20

(наявність таступінь обґрунтованості рекомендацій та пропозицій,
викладених в роботі та відбиваючих власний погляд студента)

5. Оцінка попереднього захисту (не більше 25 балів) 25

Додаткові думки та загальний висновок керівника

*Кваліфікаційна робота Баришнікової А. відповідає встановленим вимогам і може
бути допущена до захисту. Робота заслуговує на високу оцінку*

Загальна оцінка (не більше 100 балів) **93 бали (Відмінно) А**

Дата оформлення відгуку 10.01.2023

КЕРІВНИК
кваліфікаційної роботи

Степанова А.А.,
д.ф.н., проф.
(П.І.Б. керівника,
вчений ступінь, наукове звання)

(підпис)

АНОТАЦІЯ

Баришнікова А. С. Поетика композиції роману Джеймса Болдуїна “Інша країна”

Дана робота присвячена дослідженню поетиці композиції роману Джеймса Болдуїна “Інша країна. Було встановлено якими засобами побудови композиції користувався автор і виявлено, що найважливішу роль для формування його світогляду відіграли поєднання сюжетних ліній, системи мотивів, психологізму та категорії часу і простору.

На практичному матеріалі було встановлено, що автор користується елементами композиції для відображення стадії розвитку конфлікту та втілення ідеї. Було досліджено оригінальний текст на наявність проблемного поля роману.

Було досліджено актуальність теми проблеми расизму у літературознавстві. Особливу увагу було приділено сприйняттю творчості письменника критиками і літературознавцями у контексті “літератури протесту”.

Творчість автора мала великий вплив на суспільство, а саме ті заборонені теми, про які багато хто боявся говорити не могли залишити без уваги такі дослідники, як Р. Боун, С. Мейсбу, К. Маккінес, Ф. Еккман, Ю. Стулов, В. Оленева, Н. Богословський та інші.

Робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків та списку використаних джерел. Обсяг роботи складає сторінки.

Ключові слова: сюжетні лінії, мотив, психологізм, категорія часу і простору, конфлікт, ідея автора, проблемне поле, “література протесту”.

SUMMARY

Baryshnikova A. S. Poetics of the composition of James Baldwin's novel "Another Country"

This work is devoted to study the poetics of the composition of James Baldwin's novel "Another Country. It was determined what resources of composition construction the author used, and it was found that the most important role to form his worldview made the combination of plot lines, the system of motives, psychologism, and the categories of time and space.

Based on the practical material, it was established that the author uses the elements of the composition to reflect the stage of the conflict development and to make up the idea. The original text was examined for the presence of problematic areas of the novel.

The topic relevance of the racism problem in literary studies was investigated. Special attention was paid to the perception of the writer's work by critics and literary experts in the context of "protest literature".

The author's work had a great impact on society, namely those forbidden topics that many were afraid to talk about could not be ignored by such researchers as R. Bone, S. Meisbu, K. McInnes, F. Eckman, Y. Stulov, V Oleneva, N. Bogoslovsky and others.

The work consists of an introduction, 3 chapters, conclusions and a list of used sources. The volume of the work is pages.

Key words: plot lines, motive, psychologism, category of time and space, conflict, author's idea, problem field, "literature of protest".

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ 1. ТВОРЧІСТЬ ДЖЕЙМСА БОЛДУЇНА ЯК ПРЕДМЕТ.....	11
ДОСЛІДЖЕННЯ У СУЧАСНОМУ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВІ	
1.1. Дж. Болдуїн: історичний аспект досліджень творчості письменника.....	11
1.2. Творчість Дж. Болдуїна в контексті американської «літератури протесту»	23
РОЗДІЛ 2. ЗМІСТОВНІ АСПЕКТИ ТВОРУ	32
2.1. Роман «Інша країна» в контексті американської літератури 1960-х років	32
2.2. Поетика заголовку	41
2.3. Проблемне поле роману	52
РОЗДІЛ 3. ПОЕТИКА КОМПОЗИЦІЇ РОМАНУ	62
3.1. Взаємодія сюжетних ліній та своєрідність структури роману	62
3.2. Система мотивів у романі	71
3.3. Часова та просторова організація твору	79
3.4. Засоби втілення образів персонажів: специфіка психологізму.....	84
ВИСНОВКИ	95
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	98

ВСТУП

Композиція відіграє дуже важливу роль у побудові твору. Саме співвідношення усіх компонентів дозволяє створити цілісну картину, а також впливає на виявлення головної ідеї твору. Існують зовнішні елементи композиції, як поділ твору на частини та внутрішні, як групування та розміщення персонажів.

Творчість американського письменника Джеймса Болдуїна у контексті теми даної роботи є цікавою з точки зору його погляду на проблему дискримінації. Однак, будучи людиною, яка на собі відчула тиск американського суспільства, його ціллю було саме достукатися до влади та людей щодо цієї проблеми.

Взаємодія сюжетних ліній та засоби втілення образів персонажів є важливими компонентами у формуванні саме проблемного поля роману, яке відкриває велику кількість тем для розгляду.

Актуальність: не бажаючи “співіснувати” з расизмом автор намагається спонукати американське суспільство на зміну своїх поглядів щодо расизму. Це була лише одна з його цілей, якщо ж розглядати його мету більш обширно, то треба зазначити, що письменник був абсолютно проти дискримінації будь-якого роду.

Великий вплив на формування світогляду автора відіграв Мартін Лютер Кінг. Багатьом дослідникам саме через це його творчість була дуже цікава, бо він не боявся піднімати теми, про які говорили одиниці. Були такі, що зовсім не приймали його- Е. Клівленд, К. Херінтон, Е. Гейл, а у деяких викликав інтерес- Г. Голенпольський, Б. О. Гіленсон, Ю.В. Стулов, В. Оленєва, А. Лаковський, М. Мендельсон, Н. Богословський.

Об’єкт дослідження: роман Джеймса Болдуїна “Інша країна”. **Предмет дослідження:** поетика композиції роману Джеймса Болдуїна “Інша країна”.

Мета роботи: дослідити поетику роману Джеймса Болдуїна “Інша

країна”.

Завдання роботи:

- 1) розглянути історичний аспект досліджень творчості Джеймса Болдуїна;
- 2) ознайомитися з творчістю автора в контексті американської літератури протесту;
- 3) дослідити роман “Інша країна” в контексті американської літератури 1960-х років;
- 4) розглянути поетику заголовку та проблемне поле роману;
- 5) проаналізувати композицію твору;
- 6) дослідити засоби втілення образів персонажів, а саме психологізм.

Теоретична база: творчість автора розглядається на історичному аспекті, який базується на роботах таких зарубіжних і пострадянських дослідників, як К. Маккінес, Ф. Дюпі, Ф. Еккман, Р. Боун, С. Мейкбах, Г. Голєнпольський, Б.О. Гіленсон, Ю.В. Стулов, В. Оленєва, А. Лаковський, М. Мендельсон, Н. Богословський та ін.

Методи дослідження: у роботі застосовано історико-літературний, історико-культурний і теоретичний методи дослідження.

Наукова новизна роботи полягає у дослідженні виявлення проблемного поля роману та його композиції. Вперше було розглянуто формування тем твору шляхом розгляду основних проблем американського суспільства після “негритянської революції”.

Теоретичне значення: робота дозволяє розширити теорію композиції твору, поетики заголовку та конфлікту у творі.

Практичне значення: матеріали даної роботи можуть бути використані при викладанні курсів з історії зарубіжної літератури ХХ століття і літературознавства, а також при написанні курсових, дипломних кваліфікаційних робіт тощо.

Апробація роботи: основні положення роботи пройшли апробацію на VIII міжнародній конференції «Молодь України в контексті міжкультурної комунікації» у 2022 році та були опубліковані у вигляді тез під назвою

“Творчість Джеймса Болдуїна в контексті американської “літератури протесту” (James Baldwin’s Work in the Context of American “Literature of Protest”).

Структура роботи: робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків та списку використаних джерел. Обсяг роботи складає сторінки.

РОЗДІЛ 1

ТВОРЧИСТЬ ДЖЕЙМСА БОЛДУЇНА ЯК ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ У СУЧАСНОМУ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВІ

1.1. Джеймс Болдуїн: історичний аспект досліджень творчості письменника

Проблема расової дискримінації та боротьби афроамериканців за свої права в США була однією з найбільш хвилюючих протягом всіх повоєнних років. 1960-ті роки стали переломними історія чорношкірих громадян США. Саме в цей час розпочалася «чорна революція Америки». Рух за громадянські права офіційно поставив крапку у питанні дискримінації представників «кольорового» населення країни. Настрій того часу яскраво представлений у низці творів, але особливо у творах афроамериканського письменника Джеймса Болдуїна, який мав досить широку славу і був одним із найкращих публіцистів США. Ім'я автора привертає велику кількість уваги завдяки його таланту. Його називають "виразником сподівань свого народу", "провідним представником негритянського бунту", "пристрасним пророком расового апокаліпсису і тонким дослідником глибин людської натури". Основна проблематика творів представлена питаннями расової та національної самосвідомості, формування самосвідомості вихідця з гетто, його розчарувань, помилок та надій. Публіцистика Болдуїна була певною мірою зброєю проти соціальної системи. Саме у творчості письменника проблема негритянського руху у США знайшла своє найбільш потужне відображення. До кінця своєї творчої діяльності письменник зберігав вірність цій темі. Але, що не варто залишати поза увагою так це те, що в роботах Джеймса Болдуїна знайшли відображення проблеми, що стосувалися не тільки негритянського населення США, але й важливих для всього людства. Своїми творами він

створив цілу історію боротьби негритянського народу за свої права та визволення.

Твори автора можна назвати національною совістю Америки, яка поставила перед країною найважливіші питання 1960-1970-х років. Критики зазначали, що виступи, нариси та статті Болдуїна були насамперед літописом боротьби за совість Америки і вони мали рацію. Вже у 1960-ті роки з'являється безліч досліджень про творчість Болдуїна. Варто відзначити, що відгукувалися про нього всі по-різному. З найважливіших робіт про Джеймса Болдуїна варто відзначити статті Р. Боуна, К. Маккіннеса, С. Мейсбу, Л.

Претта, Е. Марголіса, Р. Сейра, І. Хау для яких характерний системно-семантичний підхід, який передбачає абстрактність вивчення творчості письменника. Коло тем, які критики воліли досліджувати обмежений темами смерті, кохання, краси, страху. На перший план у багатьох літературознавців виходять саме релігійні проблеми. Наприклад, такі як К. Маккінес, Ф. Дюпі, Ф. Еккман, Р. Боун, С. Мейкбах розглядають творчість виключно. Таких як Маккінес більше цікавили релігійні проблеми, а такі як Р.Боун, С. Мейкбах, Ф. Еккман розглядали його творчість у контексті фрейдистських тлумачень, але такі як Е. Клівленд, К. Херінтон та Е. Гейл взагалі не приймали взаємозв'язок жанрів у його творчості. Джеймс Болдуїн також викликав інтерес у радянських дослідників - Г. Голенпольський, Б. О. Гіленсон, Ю.В. Стулов, В. Оленєва, А. Лаковський, М. Мендельсон, Н. Богословський та інші зробили справді великий внесок у вивчення того, як змінювався світогляд письменника, його суспільної позиції, проблематики тастилу його творів, але вони брали до розгляду лише окремі аспекти його творчості. Наприклад, Валентин Постніков у журналі "Радянський Дагестан" у статті "Чорний американець і закон" писав наступне: "Керівники США люблять хизуватися американськими "свободами" і міркують про права людини... коли йдеться про інші країни та народи. Безправ'я ж власних громадян, беззаконня та тероризм у власному будинку вони вважають за

краще не помічати, втім, це помічають інші» [41;71-73]. А ось Раїса Орлова у статті «Біль народу» з журналу «Іноземна література» пише: "Вся творчість Болдуїна є біль. Біль за його чорних братів. Біль за Америку, ненавидиму та улюблену" [35;216]. Велику цінність мають дослідження радянських учених як Н. Анастасєєва, Г. Анікіна, В. Богословського, Б. Гіленсона, Т. Денисової, А. Зверєва та інших, які розглядали творчість Болдуїна у контексті розвитку новітньої американської літератури. Вони відзначають складні переплетення різноманітних впливів та тенденцій у його творах, його ставлення до демократичної традиції американської літератури.

Т. Денисова взагалі зараховує Джеймса Болдуїна до течії "романтичного реалізму". І справді, вплив романтичних традицій на творчість письменника є. Вже навіть назви самих творів "Іди, віщи з гори", "Інша країна", на її думку, "програмує" протест проти суспільства, говорить про бажання героїв знайти щастя за межами реальності. Однак не варто забувати про рух характеру у Болдуїна. Навіть з тим, що герой тікає від реального світу, він все одно залишається пов'язаний з ним, тому що письменник поміщає його в типові ситуації, які здатні розкрити справжні мотиви людських вчинків.

Спостерігати за тим, як автор проклав свій творчий шлях, дозволяють такі твори, як "Іди, віщи з гори" (1953), "Кімната Джованні" (1958), "Інша країна" (1962), "Скажи, коли пішов поїзд" (1961), "Якщо Бійл-стріт могла б заговорити" (1974) , "Прямо над головою" (1979), "Завтра-пожежа" (1963) та інші. Посилаючись на той настрій можна з упевненістю сказати, що Болдуїнчизм мав сильний вплив на суспільну свідомість тих років.

Одне з перших критичних досліджень "The American Negro in Search of Identity: Three Novelists: Richard Wright, Ralph Ellison, James Baldwin" було написане Стівеном Маркусом. У процесі розгляду творів, одним із яких є "Go Tell It on the Mountain" він робить кілька вельми сумнівних узагальнень, у яких з одного боку стверджує, що в Африці немає культури чи відповідної історії, а з іншого боку каже наступні слова: " Negroes themselves believe ... in

their own savagery.", де на мою думку намагається сказати, що чорні люди самі собі створили стереотипи, в які вірять і змусили вірити навколишніх людей, але як можна бути спокійним у ситуації, де суспільство, в якому ти живеш, обмежує твої права. Незважаючи на ці спотворені погляди, які власно й заважали повному його розумінню сенсу творів чорношкірих авторів, критик все ж таки робить важливі спостереження щодо теми пошуку ідентичності серед цих письменників. Також Маркус зазначає, що у творі Джеймса Болдуїна "Go Tell It on the Mountain" звернення Джона, яке означає, "що його мрії та бажання ніколи не збудуться", використання автором релігійної мови та іронічного голосу в цій сцені передбачає, що він і сам не впевнений, що хоче сказати. Хоча все цілком очевидно, що хоче донести письменник, тому що ці два голоси відображають як духовний, так і не релігійний зміст. [6;89] Одним із головних недоліків щодо критики до Джеймса Болдуїна є те, що його розглядають виключно як негритянського письменника. На початку творчого шляху це була поблажливість, потім упередженість, а останні роки взагалі замовчуючи про його досягнення.

Хоча, наприклад, англійський романіст і журналіст Коллін Макінс у своєму есе, присвяченому творчості Джеймса Болдуїна, характеризує письменника, як «premonitory prophet, a sage, a soothsayer, a bardic voice falling on deaf and delighted ears». Джеймсу Болдуїну вдалося як утвердити важливість афроамериканської літератури, але й отримати інтерес білої публіки до творчості чорних авторів. Ю.В. Стулов дає цьому пояснення, що «це було пов'язано і з постаттю протагоніста в його творах, і з глибоким проникненням у внутрішнє життя мешканців чорних кварталів та їх білих друзів і ворогів, і з умінням сплавити в гармонійне ціле усні традиції афро-американської літератури та напрацювання європейського роману, щостав відправною точкою для розвитку цього жанру США» [27;9].

Ряд цінних висновків щодо творчості письменника зробили й такі літературознавці-маркісти як С. Фінкелстан і Ф. Боноскі, який вказав на певні

недоліки в публіцистичній збірці "Ніхто не знає мого імені". Після цього він піддає книгу жорсткій критиці, не помічаючи найцінніше, що зробило її особливою в історії Америки, крім цього помічаючи широкі узагальнення, розглядаючи творчість письменника у концепції гріховності людської натури.

Не залишив поза увагою творчість Болдуїна й Р.Боун, але він на відміну від інших розглядає твори в моральному аспекті, внаслідок чого проблематика звужується та позбавляється властивій їй багатогранності. Проте оцінки дослідника не завжди вірні. Особливості перших трьох романів письменника Р. Боун пояснює протистоянням двох основних тем-"self-hatred" та "self-acceptance", в яких особистість стикається з екзистенційною проблемою вибору. Героїв Болдуїна американський критик взагалі поділяє на дві категорії: "the relatively innocent", ті, хто не здатний страждати і співчувати та "the clergy" (або "true priests"), ті, для кого біль і страждання є головним сенсом життя, та їх залишає надія. Також він не розглядає романи письменника як соціально-психологічні, а натомість прирівнює Болдуїна до модерністів, що абсолютно не вірно, за винятком творів "Кімната Джованні" та "Інша країна", де письменник балансує на межі модернізму та реалізму. Але ми не можемо віднести Болдуїна до модерністів, тому що в нього все ж таки присутня гуманістична спрямованість, увага до проблем, які хвилювали американське суспільство і бажання зрозуміти реальні причини таких понять як расизм, тому можна сміливо сказати, що це ніяк не відноситься до модернізму. Р. Боун поверхово зачіпає світогляд автора і не зачіпає особливості його творчого методу, при цьому не надаючи особливого значення аналізу романів письменника, навмисно залишаючи осторонь його публіцистику, яка і є головним інструментом для розуміння творчості автора в принципі. Джеймс Болдуїн явно дає зрозуміти, що літературний таланти єдиний і поділ його заважає повному розумінню, що він хотів донести. А радянське літературознавство підкріплює це словами "якими б гострими були

протиріччя, що виявляються в процесі еволюції великого майстра, вони можуть бути осмислені в єдності, в системності його творчої діяльності".

Критика творчості Болдуїна розглядається також і з націоналістичних позицій. Тут, як приклад, хочеться відзначити непристойну статтю Е. Клівера, в якій розглядаються ідейно-естетичні погляди письменника. Стаття містить безліч грубих суджень про творчість автора і навряд чи спрямована на розуміння суті його творчості. Та ж ситуація і з роботою Еге. Гейла " Шлях нового світу " , але у цьому випадку критик підкреслює зв'язок Болдуїна з літературної традицією А. Камю, Еге. Хемінгуея, Р. Джеймса, Ф. Достоевського кажучи, що він зумів зробити негритянський досвід надбанням людства.

Ще дуже цікавий факт, що багато американських дослідників відносять Джеймса Болдуїна до екзистенціалістів. Так, у праці "Літературна історія Сполучених Штатів Америки" дається певний список напрямків, у яких працюють письменники. Так ось Х. Іхаб відносить роман "Іди, віщи з гори" до "ніжного реалізму", але найцікавіше, що роман розглядається окремо від усіх, а термін при цьому не розшифровується.

Протягом усієї своєї творчості автор зображував Америку як зіткнення двох світів-світу білих та світу чорних. І як було зазначено вище, на кар'єру письменника вплинули 3 суттєвих чинника: Біблія, релігійна атмосфера, у якій він зростав і життя в Гарлемському гетто. О.А. Шалай зазначає «Перед нами виникає образ людини, яка, незважаючи на темний колір своєї шкіри, вважає себе і є справжнім американцем. Болдуїн любить свою країну і прагне в ній миру та згоди, залишаючи, однак, за собою право жорстко критикувати несправедливість, з якою вона ставиться до своїх громадян»[37;116].

Його перше есе із книги „Ніхто не знає мого імені” було досить автобіографічно. У ньому він описує історичні події тридцятих років. Після прочитання цього твору американський письменник Харві Брейт відгукується про автора дуже позитивно за його відвертість, прагнення продовжувати

боротися з американським суспільством і те, що майбутнє країни для нього на першому місці[2;23]. Тобто ми можемо відстежувати, як вплинула творчість Болдуїна. Ті, хто був солідарний з ним, відгукувалися про нього позитивно, тому що розуміли його як ніхто інший. Але були й такі як, наприклад, Ден Джейкобсон, який постійно вихваляє талант Джеймса Болдуїна і в той же час коментує пороки расизму в манері несвідомого расиста, що зображає з себе ліберала. Більше того, він припускає, що вплив книги ослаблений численними прикладами, як "rhetoric, exhortation, uplift, reproach", і продовжує просувати свої власні теорії на рахунок расових відносин. Також він передує одне із своїх зауважень заявою: "Mr. Baldwin would possibly regard this as no more than a further example of the liberal complacency and self-righteousness he so often inveighs against." [6;93]

І все ж таки творчість Джеймса Болдуїна займає значне місце в американській літературі з охоплення расових проблем. Мустафаєв Фархад дає оцінку його творчості наступним чином «Болдуїн у різні періоди творчості відбив сумніви і коливання, екстремізм і лібералізм у русі за справжню рівноправність американських негрів. Завдяки цьому його твори у своїй сукупності-публіцистика, проза, драматургія- перетворилися на справжній документ, що відображає надію та безсилля, висоту духу та розпачу американських негрів» [42;4].

Дійсно, ключовою темою у його творах є проблема американських негрів. Потрібно також відзначити, що автор прагне зобразити світ у контексті світових подій, тобто він ніби внутрішньо відчуває ту тяжкість і біль усіх пригноблених, тому що в будь-якій світовій проблемі він знаходить коріння проблем чорного населення і навпаки. Варто відзначити, що у всіх своїх творах автор виходив зі свого власного досвіду, оскільки він чудово знав життя американських негрів. зауважує, що особливістю поезики робіт Джеймса Болдуїна є несподівані переходи від абстрактних суджень до звичайнісіньких деталей.

Як було вже сказано вище, головною темою Джеймса Болдуїна була проблема американської чорної людини, проте масштаб його таланту набагато ширший, тому що на відміну від інших письменників-негрів він також прагнув відобразити загальноамериканські та загальнолюдські проблеми. Однак, на думку письменника, вирішення проблеми расизму мало брати початок у білого населення, оскільки вони повинні спочатку змінити «антилюдські установки, які так довго правили в цій країні і фактично перешкоджали неграм» у користуванні американською демократичною системою. [1;140]. Дослідник його творчості В.Большаков зазначає: "Болдуїн і сам розуміє, що він не може бути вже просто негром, просто негритянським письменником, тому що його творчість належить вже не одному Гарлему, не тільки подібним до цього нью-йоркського осередку нетрів районів негритянської бідності в Сан-Франциско, Лос-Анджелесі, його мистецтво увійшло у світову літературу, і, очевидно, там і залишиться завдяки всьому тому кращому, а не марнотратному, що Болдуїном написано "[42;8].

Сімдесяти роки вплинули на творчість Джеймса Болдуїна, оскільки соціально-політична обстановка країни змінилася. Ще один роман, який не можна залишити без уваги - "Скажи мені, коли пішов поїзд"(1968). Американські критики висловили своє засудження щодо цього твору через ті ж повтори, хоча були не праві. І це було не вперше. Наприклад, Чарльз Ньюмен писав про роман "Інша країна", що Болдуїн "придушив красномовство своєї власної діалектики. Він досяг того ступеня, який багатовизначає у розвитку модерністської літератури - герої нескінченно повторюють одне і те ж. Повтори такого роду мають свою іронію - на ній побудований театр абсурду, але в художньому відношенні - це глухий кут"[42;11]. Проте, критики не помітили найголовнішого, що автор не просто використовує одні й ті самі теми та мотиви, а повторює їх на абсолютно іншому рівні, тим самим збагачуючи основну тему своєї творчості. У цьому романі автор представляє нашій увазі ситуацію, в якій герою доводиться

здійснювати пошуки себе через хворобу та страх смерті, але мета самопізнання стає його дійсністю, рисою його характеру.

Талант Джеймса Болдуїна був настільки великий, що окрім проблеми американської чорної людини в суспільстві, він також торкався проблеми кохання. Але у його творчості кохання є тлом інших мотивів. Повість "Якби Білл-стріт могла заговорити"(1976) змінила його стандарти, тому що тут ми можемо простежити, що вже інші мотиви становлять фон кохання Фонні та Тіш. Автор не боїться повернути увагу до чуттєвого боку зв'язку персонажів, який приносить радість і відкриває для них чуттєво-сексуальну сторону. Але ця відкритість не переступає межу і не спотворює поняття кохання. Навпаки, сексуальний потяг відкриває для нас межі міцного і навіть ідеального кохання Фонні та Тіш, саме тому їх називали Ромео та Джульєтта. Мустафаєв Фархад Магомед Огли пояснює це так: "Як і молоді кохані Шекспіра, герої Джеймса Болдуїна змогли органічно поєднувати чуттєвість і чистоту. Саме цією рисою повість виділяється в сучасній американській літературі: письменнику вдалося надати людський вимір кохання Фонні і Тіш"[42;12].

У повісті "Якби Білл-стріт могла заговорити", сім'я вперше зображена автором як надійний притулок. Джеймсу Болдуїну вдалося показати саму атмосферу будинку, повітря, яким він просочений. За словами Мустафаєва Фархада Магомед Огли, письменник створив твір, який не поступався колишнім його книгам, але в той же час вніс нові елементи, як закінченість художнього образу[42;13]. Цей твір критики не змогли залишити поза увагою як хороші оцінки, так і погані. Наприклад, Марта Даффі зазначає: "It is hard to speculate how a writer of Baldwin's quality succumbed to such timeless bathos.", а Джон Олдрідж і зовсім скаржиться: Уолтер Клемонс взагалі називає роман "майже повною катастрофою, але все одно вірить, що в майбутньому Болдуїн створить щось дійсно вартісне. Однак була й обмежена кількість критиків, які навпаки відгукувалися про твори позитивно, як Артур Керлі, який знаходить книгу "old fashioned" та з "stereotypical" персонажами, але проте описує її як

"powerful social document" з історією, яка є "emotional dynamite", а ось Стерлінг Плампп наполягає на наступному "is a good book [though] not a great one".[6;105-106]

Драматургію Джеймса Болдуїна також не можна залишити поза увагою, тому тут можна розглянути одну з його п'єс "Блюз для містера Чарлі". Автор зібрав у цьому творі всі проблеми, які вирішував у інших своїх творах. Ця п'єса має глибоку реальність завдяки політичній гостроті та світогляду письменника. Смерть безвинного молодого негра транслює нам картину американського суспільства та відсутність будь-яких загальнолюдських цінностей у ньому. Джеймс Болдуїн не обмежується лише тим, щоб представити до уваги читача міжрасову проблему, він прагне дістатися насіння розбрату. Нерідко у творчості письменника можна простежити натуралістичність і вдається він до неї, щоб показати американське суспільство у всій його потворності, але в той же час саме в цих описах ми бачимо суперечливу ідеологію автора. Мустафаєв Фархад Магомед Огли зазначає, що прагнення автора висвітлити суспільно-політичні події епохи у драматичному творі перегукуються також із такими американськими письменниками, як Ральф Еллісон, Бертольт Брехт, тобто він шукає способи впливу на розум, почуття та відчуття читача[42;15]. Р. Орлова висловила свою думку на рахунок п'єси "Блюз для містера Чарлі", яке має місце бути, а звучить воно наступним чином: "П'єса- питання, п'єса-розпочатий диспут. За свідченнями критики, цей диспут бурхливо продовжується в публіці"[34;153].

Джеймс Болдуїн був також одним із найкращих есеїстів, його прозові твори слід віднести до жанру особистісного есе. Неповторність його есеїстики, як зазначає І. Удлер, створює її основне живильне джерело-усна, фольклорна традиція чорних американців[49;50]. Музика чорних американців мала велике значення для автора, оскільки для невольників це був майже єдиний спосіб самовираження, який формував їхній національний характер. Народні пісні вплинули на есеїстику автора. По-перше, з них автор бере назви

для своїх творів, по-друге, з блюзів, які і визначили жанровий різновид, запозичує теми, мотиви, ритм, образи, емоційне забарвлення інше. Чому ж есеїстику Джеймса Болдуїна ми називаємо особистісною? І.Удлер пояснює це наступним чином, тому що саме життєвий досвід автора є головним аргументом у відстоюванні ідей расизму, церкви, філософських та моральних концепцій[49;51].

На жанрові особливості есеїстики Болдуїна, характерними рисами якої є двоїстість та багатозначність, вплинула і проповідь. Як проповідь написано есе "Нічого особистого", в якому жанрові риси вступають у тісний взаємозв'язок з особливостями блюзу та спірічуелс. Не можна не згадати заголовне есе книги "Нотатки рідного сина", в якому автор все також використовує автобіографічність, завдяки чому есе надає особистісного відтінку. Автор досить часто свої думки про суперечливе американське життя перетворює на парадокси, тим самим створюючи захисний механізм для своїх героїв. К.Меллер не залишила його композицію книги поза увагою, оскільки «перша частина представляє, головним чином, погляд білих американців, їй протиставляється в другій частині досвід чорних американців... Нарешті, третя частина представляє перспективу, включає і чорних, і білих- всю американську націю». Також вона зазначає, що в есе "Нотатки рідного сина" є блюзова структура, з якою пов'язаний дзеркальний принцип відображення.

1.2. Творчість Джеймса Болдуїна в контексті американської “літератури протесту”

Друга половина ХХ століття відзначається важливим етапом історії США. 1960-ті роки стали переломним етапом у боротьбі за громадянські права, оскільки на зміну "мовчазному поколінню" прийшли протести. Одним із найбільших рухів можна розглядати афроамериканський рух. Протистояння відбувалося одночасно на законодавчому та моральному рівні, тобто спроба

переконати як біле, так і чорне населення в рівноправності, проте політика «separate but equal» мала лише гарну назву.

Рух за громадянські права відбувався у 1960-ті роки, що й вело до дискусій в американській пресі. Серед американських істориків, які займалися рухом, можна виділити Герберта Аптекера, який написав такі книги як «Історія афроамериканців. Сучасна епоха», «Американський негр сьогодні», однак у цих творах не приділяється великої уваги релігійному аспекту, оскільки в основному акцент йде на події та конкретні методи боротьби [21;131]. Як би це дивно не звучало, але релігія справді не виділяється як якийсь особливий фактор, який грає велику роль. Увага більшою мірою приділялася "війні проти бідності та расизму", оголошеної Мартіном Лютером Кінгом. Воно все подається як пробудження "свідомості". Не можна залишити поза увагою той факт, що під час руху за громадянські права Джеймс Болдуїн критикував церкву за відсутність політичних дій і навіть почав сумніватися в тому, що вона щось означає в житті негрівського народу, оскільки її заклик до всепрощення став зброєю в руках білих людей. Відзначивши, що Бог-білий, він вирішив відмовитись від релігійної віри і обійтись без її захисту, щоб побачити справжню дійсність. І тут абсолютно не про те, що письменник ненавидів білих, тому що серед таких мав багато хороших друзів, а про те, що він не схвалює ідеї чорних мусульман.

Суспільство було незадоволене соціально-політичними порядками країни за рахунок чого піднімається масовий рух протесту, який отримав своє відображення в художній літературі. Письменники звертаються до теми боротьби за свободу. Також треба зауважити, що реалізм у цей час слабшав, на зміну йому прийшов постмодернізм.

Багато представників руху за громадянські права, наприклад Мартін Лютер Кінг, сформувалися як особистості на основі традицій Чорної церкви. Завдяки йому було сформульовано ідею ненасильницького опору. Саме він був лідером руху афроамериканців за свої громадянські права під назвою Civil

Rights Movement, за що пізніше в 1963 році його було заарештовано за масові демонстрації в Бірмінгемі, але з в'язниці він відповів листом тим, хто виступив проти нього, в якому вказував, що акції протесту необхідні, щоб максимально розжарити ситуацію і це не можна вже ігнорувати. Однак "негритянська революція" мала свої позитивні сторони для чорного населення, так як зміцнювалася етнічна самосвідомість і гордість, й також народилося нове гасло-Black is Beautiful! Хочеться доповнити та підкріпити це думкою Несмелової О.О. і Карасік О.Б., що афроамериканці стали розглядати себе як носії та спадкоємці африканських культурних традицій, носити свої традиційні вбрання та зачіски, слово "негр" і зовсім набуло негативного відтінку, а африканська література поступово виходила на світовий рівень.

Також Кінг висловив своє розчарування більшості представників білої церкви.

Вже в другій половині 1960-х - на початку 1970-х років вбивають лідерів антирасистського руху: Малькольма Ікса та Мартіна Лютера Кінга, про що не може мовчати Джеймс Болдуїн і в новій книзі "Імені його не буде на площі" закликає афроамериканський народ до боротьби за свої права, хоч і розуміє, що наражає себе на серйозний ризик.

Тут також хочеться згадати есе «Небезпечна дорога Мартіна Лютера Кінга» (The Dangerous Road Before Martin Luther King, 1961) і ще раз знайтитому підтвердження, що письменник і борець за права мали однакові цілі.

Болдуїн малює нам картину того часу. Мартін Лютер Кінг знав, як змусити білих і чорних почувти себе, так як і ті, й інші звернулися до нього: білі, щоб розуміти картину дійсності, а чорні, щоб бути почутими, бо розуміли, що відбуваються незворотні зміни. Однак метою його було-позбутися зла за допомогою добра і любові, з чим Болдуїн був також солідарний. Не можна залишити поза увагою те що, що у публіцистичних роботах автор не представляв Мартіна Лютера Кінга як позитивного героя, а навпаки, фокус уваги був на його слабких сторонах характеру, але саме його слабкості і симпатизують читачеві.

При аналізі творчості Джеймса Болдуїна очевидно, що теми творів різних жанрів тісно пов'язані одна з одною. У публіцистиці його приваблює можливість висловитися щодо проблем, які хвилюють, але оповідання представляють його творчість абсолютно з іншого ракурсу, тому що форма написання дозволяє викласти свій погляд на проблему швидше. Як правило, це проблеми особистості, глибокі та актуальні, які потім автор використовує у творах великої форми, де можна простежити "мікросвіт" оповідання з різних точок зору, а також способи реалізації в людських долях. Конфлікти, які висвітлювалися у творах, визначали типологію героя у творах, через які письменник висловлював свій світогляд і естетичний ідеал. Нерідко можна було зустріти серед героїв американських романістів, драматургів, поетів-учасники війни, тобто нове "втрачене покоління" як у Нормана Мейлера, чорношкірі герої як у романах Джеймса Болдуїна та Вільяма Стайрона, молоді люди покоління "битників" як у Джерома Девіда Селінджера, "середні американці" як у Артура Міллера.

Джеймс Болдуїн- видатний публіцист, творчість якого створена з абсолютно різних за стилем і жанрами частин, оскільки найчастіше це були автобіографічні фрагменти, ліричні відступи, екскурси в галузі психології, історії. Однак у всьому цьому і є специфіка жанру автора, він пише про те, що його найбільше хвилює. Він абсолютно вільний від канонів, які за своєю природою вбивають оригінальну думку і водночас уміє тримати читача у напрузі. Перші твори автора дуже відрізнялися від усього, що з'являлося на книжковому ринку, а це якраз були 1950-ті роки, які ознаменувалися періодом "застою" в американській літературі. Незважаючи на це, письменник показав себе як спадкоємець традиції У.Дюбуа, Л.Хьюза та Р.Райта, так і представник американських романтиків.

Аналізуючи всю картину того, що відбувається навколо себе з ранніх років, Джеймс Болдуїн день за днем спостерігав за різкими контрастами реалій, так як його вітчим бажав, щоб інший пішов його стопами, але у автора

в голові не складалася картинка, як можна говорити про якесь добро та справедливість, якщо щодня стикаєшся віч-на-віч з "геттоізованим" існуванням в "удосконаленому селищі для рабів". Сприймати Америку адекватно він не міг через расизм, який у країні просто вкорінювався, про що свідчать наступні його слова: "Я залишив Америку, тому що засумнівався у своїй здатності вижити в обстановці запеклих сутичок між чорними і білими американцями. Я хотів зрозуміти, як винятковість мого життєвого досвіду може допомогти моєму єднанню з людьми».

За порадою Річарда Райта і не бажаючи миритися з расизмом, письменник вирішив залишити Америку і деякий час перебував у Парижі, але він так само відчував зв'язок з Батьківщиною, проте дивився він на життя там вже зовсім під іншим кутом, тим самим зіставляючи її з Європою. В основному його фокус був на расовій проблемі у всьому її драматизмі. Однак він вважав, що про все це варто писати вже в новому ключі, щоб уникнути соціологічних схем, які притаманні "літературі протесту". Для письменника долі білих і чорних американців нероздільні, тому що історія Америки в той період не могла бути завершена залишивши проблему "расової дискримінації" позаду. Джеймс Болдуїн у свою чергу прагнув стати не просто "чорним письменником", а борцем за права.

Твори Болдуїна виділяються як гострими соціальними проблемами, а також глибоким психоаналізом, ліричністю, багатством мови, і навіть тонким володінням слова. Перший план у його творах займає морально-етичні проблеми. Проте проблема самопізнання особистості залишається однією з головних у творах письменника. Письменник знаходить глибинну проблему расової нерівності якраз у нереальності американської демократії. Він вважає, що вона існує лише для видимості, але в дійсності ж чорний громадянин є безправним, тому що в принципі є простим рабом. Також він приходить до думки, що американські імперіалісти розглядають чорношкірих людей як піддослідних кроликів. Саме звідси особливістю творчості Джеймса Болдуїна

є жорсткий реалізм та бажання бути чесним. Герой Болдуїна не стільки борець, скільки втікач, якому важливо зберегти свою свободу від тиску, який чинить на нього соціум.

Варто зазначити, що 1960-ті роки знаменуються періодом "негритянської революції" і саме в цей час Джеймс Болдуїн створює такі книги як "Ніхто не знає мого імені", "Наступного разу- пожежа", допомогою яких позбавлявся психології людини "другого сорту" ", тим самим прагнучи заслужити на визнання не просто негритянського письменника, а повноцінного художника. Він вважав, що вирішення расової проблеми в Америці можливе не тільки завдяки зусиллям чорних, а й білих. Однак найзначніші події припадають на період 1964-1965 років, коли були прийняті зміни в законі, які припускали викорінення дискримінації через колір шкіри, вбивство Мартіна Лютера Кінга, який, до речі, був однодумцем і добрим другом Джеймса Болдуїна. Проте і на цьому письменник не зупиняється, оскільки далі він переключається на економічні сторони проблеми чорного народу. Такі самі цілі переслідував Мартін Лютер Кінг, який до кінця свого життя боровся не лише за права афроамериканців, а також за перемогу над економічною несправедливістю, оскільки розрив у заробітку між білими та чорними значно збільшився, нетрі й школи стали ще гіршими. [14;109.] Письменник і правозахисник стверджували, що бідність є однією з форм соціального насильства, що матеріальна убогість дорівнювала духовній і моральній злиднях панівного класу, тим самим закликаючи до "революції цінностей", щоб абсолютно стерти злидні з землі. Він пише, що нерівність білих і чорних на матеріальному рівні-це "фальшива природа американського способу життя". Для автора найголовнішим злом є – ідеологія расизму.

Крім матеріального обмеження була також нерівність у сфері навчання, яке було дуже дорогим і не кожен міг собі дозволити. З 1963 року американські школи та університети почали докладати зусиль, щоб чорний відсоток населення міг здобувати гідну освіту, але Болдуїн все одно

переконаний, що і білі, і чорні належать до однієї американської родини, що підтверджують його наступні слова: «Той, хто принижує інших, принижує себе» [23;115]; «Ціна визволення білих – визволення чорних» [25;117]; "Ніхто не вільний, поки всі не вільні ..." [23;301]. І хоча чорна людина хоче стати повноцінним громадянином країни, але вона чудово знає, що до неї не будуть так ставитись поки білі люди не позбудуться своїх забобонів.

Письменник неодноразово використовує термін "головоломка", тим самим описуючи складність ситуації, в якій кожному необхідно поставити собі питання та шукати відповіді в собі, щоб усвідомити, що є частиною одного цілого-американського світу. У ситуації, що склалася, американський чорношкірий вирішується відстоювати свої права і змусити поважати його.

Для нього Статуя Свободи є нічим іншим як символом агресії, брехні та розбрату. Чорному завжди доводилося задовольнятися тими залишками, які залишав по собі білий і зі зрозумілих причин це спричиняло наслідки у вигляді "негритянської революції". За словами Джеймса Болдуїна, чорні хочуть отримати місце в суспільстві, яке їх пригнічувало, тому щойно їм було надано шанс навчатися в університетах нарівні з білими, вони недовго думаючи використали його, щоб таким чином навчитися цінувати один одного.

На жаль, расизм нікуди не зник. Дорослі більш пристосовані і, як би це не звучало, певною мірою навіть звикли до нерівності, але діти, адже вони не повністю розуміють весь масштаб расової дискримінації. І як взагалі колір шкіри людини може автоматично надавати їй якісь ярлики? Для того, щоб розуміти відповіді на всі питання, що виникають, то варто почати з розгляду першого роману «Іди з гори» (Go Tell It on the Mountain, 1953), в якому розповідається про долю чорного хлопчика, який робить перший крок у доросле життя і намагається знайти своє місце в суспільстві, яке просякнуте расизмом, проте як зауважує Гіленсон Б.О. "вже перший роман Болдуїна показав, що письменник підходить до расової проблеми з середини, що

дозволяє йому описувати психологію темношкірого американця". Письменник показує всі складнощі, які постають перед обличчям «чорної людини» на шляху її самоідентифікації. Так само у творі представляється середовище та умови життя хлопчика, де вже з ранніх років у дитини створюється міф про її шкіру, як символ бруду та пороку. Тобто Болдуїн показує всю реальність американського світу через долі його героїв.

Просто уявіть, наскільки сильний моральний тиск на психіку дитини, що одного ранку він прокидається з ненавистю до свого тіла. Він хоче відмити всю чорноту зі свого тіла, тим самим не приймаючи своєї справжньої природи, хоче позбутися грязі в квартирі, але все марно, тому що його доля вже зумовлена лише тим, що він був народжений у негритянському гетто. Хлопчику доводиться пізнавати життя у всій жорстокості та суперечливості. За словами Ю.В. Стулова «Болдуїн підкреслює, що шлях до самопізнання і, отже, до самовдосконалення лежить у відкритті глибин людської натури, у здобутті знання через особистий досвід. У цьому і зосереджено увагу письменника у показі змін, які у характері героя під впливом болісного пізнання світу. Джон вірить у своє людське призначення, і це сповіщає його майбутнє розкріпачення і звільнення. І тоді його ім'я, настільки поширене в англосаксонському світі, набуває біблійного звучання: він пророк, який несе звістку про Спасителя, який принесе справжнє визволення всім страждаючим і пригнобленим.» [27;11].

Варто зауважити, що Біблійні мотиви характерні для афроамериканської літератури, оскільки саме Біблія була єдиною доступною книгою для чорного населення Америки. За словами Болдуїна «ставлення до церкви було абсолютно безпосереднім, тому що вона була єдиним засобом у їхньому розпорядженні, за допомогою якого вони могли висловити свій біль і розпач»[19;5]. Автор дуже часто використовує у своїх творах біблійні алюзії та цитати, а риторичні прийоми, як зазначає Ю.В. Стулов «прямо йдуть до протестантських проповідей зі своїми моральним посилом, викриттям оман і

забобонів суспільства і прямим впливом на аудиторію»[27;12]. З одного боку негри Гарлема та Півдня не змогли б навіть допустити перемоги без християнської віри, а з іншого боку несправедливість, на його думку, вже проникла у релігію[42;9]. Кульмінаційним моментом роману стає «звернення» Джона, тобто у його свідомості відбувається внутрішня боротьба голосів, які описуються як голоси Бога і диявола. Для Болдуїна важливо зобразити незалежність людської особистості і саме тому багато уваги приділяється зображенню душевних процесів, які ведуть Джона до «просвітлення». Лише зрозумівши для себе таємниці мороку і світла хлопчик готовий прийняти це життя з усіма протиріччями, тим самим знайшовши свою цілісність.

Ще один твір, який не можна залишити поза увагою і далі ми розглянемо глибше "Інша країна" (Another Country, 1962). Роман, який демонструє життя нью-йоркської богеми, віддалене забобонами білих. На перший погляд може здатися, що чорному населенню Америки живеться досить весело, тому що ми спостерігаємо скільки часу вони відводять для веселощів, музики, вина, але за цим усім ховається лише меланхолія та реалії життя в Америці для чорної людини. Як би це абсурдно не звучало, але "колір шкіри - це політична характеристика". У цьому романі автор все розглядає проблему расової дискримінації, показуючи, що доля чорної людини з самого початку вже попереджена, але, незважаючи на це, все одно через текст транслює боротьбу за справедливість і рівноправність. Як зазначає Гіленсон Б.О. "Для Болдуїна темношкірий американець був не лише об'єктом придушення, жертвою, а й особистістю зі своїм неповторним внутрішнім світом".

Вже в 1963 році вийшла ще одна його книга під назвою „Наступного разу пожежа”, яка зробила його видатним . У цей час чорне населення переходило до рішучих дій і образ пожежі, як зауважує О.А. Шалай якраз і був символом протесту. Насправді Болдуїн у своїй творчості намагається розпрощатися із забобонами білого населення щодо чорношкірих. Він хоче

спростувати той факт, що чорна людина є нелюдською істотою, яку можна звинуватити у всьому злі, яке відбувається навколо[36;117].

Ще однією книгою, що розкриває позицію письменника, є «Нічого особистого». У ній автор говорить про американця, який перебуває у пошуку своєї ідентичності, що, в принципі, поєднує всіх жителів Америки. Він вказує на те, що будь-яка людина в США є самотньою і стверджує, що той факт, щоні чорні, ні білі не хочуть дізнаватись більше один про одного, призведе до ненависті з обох сторін. І вкотре вказує, що лише кохання та взаємоповага можуть допомогти їм згуртуватися, а також закликає скласти план дій для досягнення миру.

Хочеться також розглянути книгу «Лист моєму племіннику до століття з дня визволення», а саме есе з неї, яке було адресоване рідному племіннику, якого він попереджає, що чекати чогось від байдужого світу білих це марна трата часу, а самого читача переконує, що расова проблема може бути вирішена спільними зусиллями, якщо біла людина перестане обирати сліпоту та байдужість. Виходить, що незнання, в якому живе американець, дозволяє йому оголосити себе невинним щодо всього, що відбувається з чорношкірими. Але для письменника це злочин, тому він дає пораду племіннику почати розуміти білих людей за допомогою кохання. І це справді парадокс, але тут не можна не згадати, що, за словами автора, чорний у Сполучених Штатах насамперед американець і буде прийнятий суспільством як належне, і примусово цього не вдасться досягти. Головна мета Джеймса Болдуїна - позбутися небезпечних забобонів білих щодо чорношкірих, але найголовніше полягає в тому, що чорна людина розглядається як нижча каста в суспільстві, яку можна звинуватити абсолютно в усьому злі [37;116].

А ось у другому есе з книги "Зняття з хреста: лист із регіону в моїй свідомості", який навіть більше нагадує монолог, Джеймс Болдуїн вказує нате, що сучасний чорний американець готовий на все лише для того, щоб зайняти гідне місце в суспільстві. Крім цього, він також зауважує, що

майбутнє Америки залежить насамперед від змін у політичній та соціальній структурах. Письменник вважає, що немає нічого руйнівнішого, ніж лють і ненависть, тому закликає до взаємоповаги. Він був одним із чорних письменників, хто хотів вирішити проблему расизму шляхом діалогу з білим населенням Америки.

РОЗДІЛ 2

ЗМІСТОВНІ АСПЕКТИ ТВОРУ

2.1. Роман "Інша країна" в контексті американської літератури 1960-х років

Друга світова війна справила значний вплив на соціальну та культурну сторону Америки. Участь у війні мала і сприятливий вплив, як запобігання депресії, економічний стрибок, а також політичне та військове зростання країни.

Один із таких повоєнних періодів, який припадає на 1950-і роки, отримав назву "мовчазних" п'ятдесятих. Це був час економічного підйому (prosperity), певне зростання середнього класу населення, збільшення народжуваності. Ось як В. Прозоров заявляє про цей період: "Людина не тільки громадянин і працівник, а й споживач (і це звучить гордо). Його виховують за допомогою реклами... економіка не тільки задовольняє попит, але сама його і формує." [48;141] Проте все це було лише однією стороною медалі, бо цей час ознаменувався також холодною війною та "маккартизмом". У цьому й полягала парадоксальність часу, де з одного боку бачимо процвітання країни, з другого глибоку депресію, яка буквально з'їдала суспільство. Вже 60-ті роки збігаються з початком масового протесту. Молодь цього часу заперечувала цінності суспільства споживання, вона виступала за простоту життя, вільну від умовностей. "Розбите покоління" своїм корінням сягає фігури хіпстера, "американського екзистенціаліста", докладне осмислення та опис якого дав американський письменник Н. Мейлер у роботі "Білий негр. Поверхневі роздуми про хіпстера", де він вказує, що хіпстеризм- це субкультура, яка сформувалася в післявоєнній Америці і породила людей, що гостро відчують свою незахищеність перед світом та його устроєм, тому вони приймали світовідчуття негра.[33;27] Розвагами "білого негра" стали асоціальна поведінка та джаз, який, у свою чергу, втілював свободу та повну незалежність. Хіпстер, який прийняв принципи негритянського буття, автоматично постає

перед суспільством, як унікальний тип людини, яка прагне усвідомити себе і рамки своєї свободи. Битник же, усвідомлюючи свою свободу, не уникає рефлексії, що і робить його фігурою трагічною і більш піднесеною.

Екзистенціалізм зміцнює свої позиції дедалі впевненіше у сформованій ситуації. Особливістю саме американського напрямку на відміну від варіантів Жан-Поля Сартра і Альбера Камю, насамперед, паралель можна провести з поглядами Фрейда, тобто розглядається проблема несвідомого чи інстинктивного, де існує взаємозв'язок категорій "насильства" і "сексуального потягу". Ряд загальних ознак об'єднував письменників цієї філософії існування, одним з яких є Джеймс Болдуїн. Варто також згадати і расовий фактор, оскільки варіант негритянського екзистенціалізму бере своє коріння від "роману протесту" 1930-х років. На відміну від Річарда Райта, який мав песимістичні погляди, Болдуїн таки шукає шляхи подолання відчуження. Музика, мистецтво, а головне кохання стають головними ліками від цієї хвороби.

Вже в 1960-ті роки багато письменників-негрів стали предметом дослідження в американській літературі такі як, Р. Еллісон, Дж. Болдуїн, Лерой Джонс. Творчість їх була підготовлена літературою "негритянського відродження", особливо творчістю Річарда Райта. Великий вплив мала і діяльність Вільяма Фолкнера, у якого, до речі, Річард Райт, Джеймс Болдуїн, Ральф Еллісон успадкували "фолкнерівський ракурс" художнього зображення негритянської проблеми.

У певний період життя в Америці кардинально змінилося. Велика Американська Мрія змінилася до невпізнання, хвилювала свідомість американців. Одним словом Велика Утопія перетворилася на Страшний Сон. Саме битництво бере свій початок у середині 1950-х. Битники- це покоління, яке зароджувалося за умов, як зазначає Норман Мейлер, коли "навіть чи кому дістало сміливості зберегти індивідуальність, зберегти свій голос". [33;22.] Но чтобы еще лучше понять, кто же они такие, хочется использовать характеристику Д. Хаустова: "взять нормального американского обывателя той поры и ко всем его стандартным характеристикам прибавить отрицательную частицу. <...> Там, где нужно было чтить Христа, битник обращался к

буддизму. <...> Там, где нужно было заниматься спортом, битник пил и употреблял наркотики. Там, где социальным идеалом выступала крепкая семья, битник любил свободно." Учасниками цього руху були молоді люди і почали вони його якраз після "холодної війни" та поразки маккартизму. Їх ще також називали "побитим поколінням". "Розбите покоління" виникло в Америці близько середини сорокових. Сам термін був придуманий Джеком

Керуаком в 1948 році, і приблизно в цей же час у колах представників цього руху стало використовуватися слово "the beats", тобто "розбиті". Пік активності посідає початок 1950-х років. Широко відомі вони стали лише наприкінці цього десятиліття саме після публікації Керуаком "На дорозі" в 1957 році. Вже пізніше в 1958 році Херб Каен додав до слова "the beats" суфікс "супутника", після чого слово стало мати стереотипний характер і навіть самими представниками сприймалося образливо, але в пресі його все також продовжували використовувати. В інтерв'ю для газети Аллен Гінзберг пише наступне: "While I am a part of (bit-scene), I demand not to continue to call me "hipster". It's insulting nickname, and it offends me." [18] Кук і зовсім пише, що битники кидали виклик не лише літературній традиції та елітам Америки, а й привілейованому укладу та цінностям середнього класу. [5] Розглянутій нами темі присвячена і стаття Девіда Уїлса "Битники та контркультура 60-х". У ньому автор звертає увагу на вплив субкультури на суспільство загалом. Він вважав, що вплив на різні соціальні групи було різним, але саме в "розбитому поколінні" пов'язане виникнення контркультури 60-х, а ще зауважує, що головну роль відіграли їхні громади, які були розташовані в різних місцях США, одним із яких є Грінвіч-Вілледж у Нью-Йорку, а це і є місцем дії нашого роману. Уїлс зазначає, що в таких громадах битники "виступили проти сегрегації та гомофобії та створили повне життя контркультуру, яка сприяла індивідуальному звільненню та колективній політичній дії". [17] У Радянському Союзі битників розглядали як один із рухів молоді проти американського устрою, його цінностей. Т.л. Морозова у книзі «Образ молодого американця у літературі США» простежує, чому ж протестні рухи почалися Америці 1960-ті роки. Крім цього, вона зазначає, що одними з попередників демонстрантів були

битники, у свою чергу, "анархізм "розбитих" був реакцією деякої частини американської інтелігенції, переважно молоді, на засилля конформізму в післявоєнній Америці".

Тепер хочу згадати вплив субкультури на 1960-ті роки. В атмосфері, яку вони створили, у 1958-1959 роках почали виникати багато соціальних рухів. У той самий час у багатьох роботах про 1960-х роках битники згадуються лише як один з рухів того часу, і хоча дослідники і простежували їх впливом геть суспільство і контркультуру на той час, але з вважали його значним. Однак даремно, бо в основі лежало бунтарство, виклик суспільству, огида до боягузливого мовчання, яке супроводжувалося страхом. Вони відкидали штучні ідеали, сформовані суспільством. Їхні прагнення були націлені на простоту, природність, близькість до природи, тобто все те, що розкручує зсередини і дає натхнення. Однак їхні погляди мали в якомусь плані анархічний характер. Близькі у поглядах із "битниками" були хіпі, але з'явилися вони на початку 1960-х років. Вони дотримувалися думки, що той, хто набуває розкутості внутрішньо- прагне до здобуття свободи, тому що це найважливіша коштовність, але вони протестували також проти правлячих груп буржуазного суспільства. Свободі вдалося втілитись у творчості битників шляхом звільнення від усіляких рамок та умовностей, але вона ще й виражалася у творах через гру, динаміку, рух, фантазію. У тому розумінні, творчий процес досягався шляхом вільних асоціацій, свободи уяви, слідуючи вільної грі почуттів. Життя має бути зображене потоком, без сюжету та композиції, але вільно має вилитися і потік слів. Слід зазначити, що і сам бітпобудований на довгих фразах без перерви.

Чорні письменники роблять певний внесок у літературу, і цей період характеризують "новою хвилею" у літературі. Вони відходять від стереотипу зображення чорношкірого і наголошують на зображенні суперечливості та душевного багатства особистості чорного американця. Кожен із бітників намагається відстояти у своїх творах цінність особистої свободи та важливість індивідуального враження, що тягне за собою звернення до власного досвіду та аналізу внутрішніх переживань, тому ідейні особливості передбачали певну жанрову форму, а саме автобіографічні тексти, зокрема роман. Чому саме

роман? Відповідь це питання можна знайти у словах Михайла Бахтіна, де пише, що роману характерна " специфічна проблемність; йому характерне вічне переосмислення і переоцінка ".[22;473.] Виходить, що у бітницькому романі предметом авторського погляду стає його життя, а об'єктом- свідомість, яке переосмислює власне " Я ". Тобто зробивши своїм ідеалом абсолютну щирість, а також свободу в житті та творчості, їх прагнення було спрямоване на перетворення їхнього власного життя на роман, тобто зробити її основою твору і через неї ж розкрити особистий "справжній світ", який стає єдино вірним. Хочу також зауважити, що протестні ідеї молоді співпадали із музичними напрямками того часу. Джазова революція була одним із формувань "розбитого покоління". Джаз-це музика інтелектуалів, людей, орієнтованих на індивідуальність, тому в неї знайшлися слухачі серед розчарованих молодих людей. Музика та творчість hipster дуже тісно перепліталися між собою, утворюючи єдину основу.

Тепер хочу ще згадати творчість Джеймса Болдуїна, оскільки тимчасові рамки написання його творів збігаються з поколінням бітників. Що перший, що другі за допомогою своєї творчості висловлювали протест і тому хочу простежити схожість та відмінність їхньої творчості. Зміни суспільно-політичної ситуації у країні позначилося й у творчості Болдуїна. Абсолютно різні протестні рухи злилися в одне ціле на той час, а саме: студентство очолило антивоєнні демонстрації по всій країні; боротьба чорношкірих громадян досягла піку; рух жінок, які вимагають рівноправності, вилилося у нову хвилю фемінізму. Одним словом, суспільство вимагало радикальних змін і Джеймс Болдуїн був саме одним із тих, хто боровся за іншу Америку, в якій не буде місця расизму та будь-яким іншим формам дискримінації. Вирвавшись із гетто, Болдуїн хоче стати просто письменником, ні письменником із нетрадиційною сексуальною орієнтацією, ні афроамериканським письменником, але й навіть у цьому прагненні він ніколи не звільняв себе від обов'язку та відповідальності залишатися голосом місця, звідки він вийшов. Він говорив від імені усіх пригноблених. Майкл Трейн пише: "Якщо Мартін Лютер Кінг говорив усним голосом оратора руху за

громадянські права, то Джеймс Болдуїн був його письмовим інтелектуальним голосом. І якраз 1963 року він став голосом чорної Америки..." [20;237] Він був упевнений, що єдиний варіант як можна подолати "расовий жах" - це раз і назавжди перемогти розкол суспільства між білими та чорними. Так і сталося. Не зумівши здійснити радикальних змін у політичній, соціальній структурі, суспільство опинилося на межі найсерйозніших потрясінь із часів громадянської війни. Від закликів до свого народу задуматися про те, що відбувається, автор переходить до активної суспільно-політичної діяльності. Один із дослідників Болдуїна Саймон Дікель пише: "Навіть хоча Болдуїн жив у Парижі, його твори можна розглядати як коментар до політичної ситуації в США." [7; 179] Для автора расизм означає кризу всієї американської системи.

У цей період творчості лідируюче місце у творах Джеймса Болдуїна має соціальний компонент, який пояснює проблеми чорних американців. Теми ворожого оточення, самотності та розпачу, що породило неможливість змінити що-небудь у становищі афроамериканців займає особливе місце у його коментарях до Америки 1960-х років. За кольором шкіри в людині не бачать людську та письменник, чия творчість просякнута ліричним початком, виступає проти цієї "боротьби рас, коли з усіх людських відносин виділяється саме расовий компонент. Думки письменника про систему реальності, про пошук ідентичності і про становище пригніченого-універсальні, тому що він говорить про Америку, про гетто, про те, як чорношкірий дивиться і в той же час дивиться на себе очима білої людини, але межі не закінчуються однією лише Америкою, а йдуть далеко за межі країни. Стає очевидним, що його літературна спадщина не пішла в минуле, тому що для неї завжди було важливо наголосити, що людину не можна звести до простої протилежності "білий" та "чорний".

Роман Джеймса Болдуїна "Інша країна" струснув уми багатьох. Книга була скандальною на той час, оскільки автор підіймав такі теми, про які у 1960-ті роки не прийнято було говорити, але головною метою було - "засвідчити правду". У романі автор викриває Америку як країну, в якій панує розруха, насильство, свавілля, проституція, дискримінація у будь-яких її проявах і

тотальна самота в рамках богемного середовища Нью-Йорка. Автор прямим текстом каже, що Америка на порозі нової громадянської війни.

Реальний світ роману Болдуїна це така собі антиутопія, де Нью-Йорк представлений як мікрокосм із досить образною інтенсивністю. Він обрав саме Нью-Йорк, бо це метонімія всієї багатокультурної та багатонаціональної Америки. Тобто він намалював дантівську картину міста. Він бачить його як символ американської цивілізації, але водночас і американського варварства.

Роман "Інша країна" зображує соціальні та політичні зміни як глибоко особистий аспект. Для автора це виклик, який найкраще створити шляхом кохання. Саме вона потенційно може стерти кордони та сформувати суспільство, яке відрізнятиметься від того, що є зараз, бо в коханні немає категорій ідентичності. Для автора Америка була місцем, де давно вже була вогкість, яка вела до тотального гноєння і розшарування країни. Його твір певною мірою відбиває реальність сучасності, саме відчуття самотності Нью-Йорку. Відвідувачі бару зживають свої напої в руках із прихованим почуттям розпачу. Гудіння кас і яскраве сяйво неонових вивісок проголошують суворе панування духу матеріалізму. Напружений натовп у метро та поліція взагалі є прихованими символами насильства. У тексті ми можемо зустріти, як він описує свою Батьківщину і явно демонструє, скільки ненависті і огиди відчуває до неї. Болдуїн дає свою оцінку через очі Руфуса, коли той спостерігає з вікна поїзда, що рухає, і мимоволі у нього виникають наступні думки: "That fence is falling down", "That house needs paint", "The trees are dead"[11], після чого тимчасова спорідненість з об'єктом зникала і виникало відчуття, що це все вже навіть не його. Воно все для нього чуже. Америку, яка

була раніше, і Америку, яка є зараз, він навіть не може назвати своєю рідною країною. Йому соромно за все, що відбувається.

Найбільшу увагу автор приділяє дискримінації. Аналізуючи інші твори Джеймса Болдуїна, можна зробити висновок, що ідентичність є найбільш актуальною темою для нього. Як вже було згадано вище, якщо битники протестували проти державного устрою, то у випадку з нашим письменником він протестував проти дискримінації у будь-якому її прояві. Герою роману Руфусу доводиться зіштовхнутися із цим. Він не відчувається повноцінним у цій країні через те, що суспільство живе забобонами по відношенню до таких, як він. Це викликає у героя злість, розчарування, ненависть. Цю ненависть ми можемо відстежити у наступних словах його діалогу з Вівальдо: "How I hate them – all those white sons of bitches out there. They're trying to kill me, you think I don't know? They got the world on a string, man, and they tying that string around my neck, they killing me." [11] Суспільство через свої стереотипи банально вигнало Руфуса, що він хоче, щоб білі люди також само випробували на собі ці страждання, через які доводиться проходити йому, будучи чорним американцем і плюс до всього ще й маючи бісексуальну орієнтацію, одним словом він хоче помститися за ту несправедливість, яка на його Батьківщині виявлялася по відношенню до нього, а виражається це в наступних його словах: " I listen to hear them moan, I want them to bleed and choke, I want to hear them crying, man, for somebody to come help them. They'll cry a long time before I come down there". [11] Однак чи можемо ми взагалі Америку називати його Батьківщиною, якщо автор проводить паралель зі слів Бессі в пісні, в якій вона співає, що тисяча людей, а голову ніде схилити, що з особливим змістом відгукувалося в голові Руфуса, оскільки в той момент він був в тому ж положенні, але крім цього вона також співає, що будинок впав і в ньому більше не можна жити? Цими рядками Болдуїн ясно відповідає, що ні, оскільки йдеться зовсім не про будинок, а про Америку. Вона є домом для Руфуса, він там народився, але в той же час вона ж його й вигнала через дискримінацію.

Суспільство, яке представлене нам у романі страждає від нестачі

кохання, що призводить до гноблення персонажів, тобто люди об'єднуються не за коханням, а за категоріями, нав'язаними ним суспільством, що призводить до відчуження тих, які з тих чи інших причин не належать до домінуючої групи. Для Болдуїна люди повинні об'єднуватися відповідно до принципу пов'язаного з любов'ю. Вівальдо те й переживає подібний досвід: "he was, briefly and horribly, in a region where there were no definitions of any kind, neither of colour, nor of male and female".[11] Причиною тому, що це був жахливий досвід для нього, є те, що в такому просторі немає порядку, який люди шукають у своїх "категоріях", зате є рівність.

Для Болдуїна стереотипи стають потужною силою придушення чорних громадян Америки. "Інша країна" викриває ці стереотипи. Уявлення про чорних чоловіків як про забруднювачів білої раси бере своє коріння від перших зіткнень білих із чорними за часів работоргівлі. Чорношкірих почали приймати лише як сексуальних тварин, які мали витривале і міцне лібідо.

Роман же розкриває, що ці стереотипи мають свій початок у реальності американського расизму, який переплітався з гендерністю, сексуальністю та класом засобами, які обмежують та опираються питанням, даючи читачам зрозуміти наслідки придушення. Таким чином Болдуїн досліджує зв'язок між расовими забобонами та сексуальністю, викриваючи суперництво між чоловіками.

Цей роман демонструє вплив пригнічення на чорну ідентичність через зображення Болдуїном етнічної усамітненості, стереотипів щодо чорних і ствердних чорних свідомостей. Етнічна огорожа, на жаль, не може приховати расову межу на відміну кольору шкіри і тому стає для Руфуса та Іди слабким захистом від сил білого панування. За своєю природою чорна ідентичність сягає корінням у пригнічення, що прижилося в американському суспільстві.

Болдуїн сприяє ухваленню цієї реальності через сестру Руфуса. Основна мотивація Іди, для чого вона в принципі і асимілюється з білою культурою - помститися білим за те, що вони вбили її брата. Однак і на її прикладі автор показує, що для чорної людини в Америці не досягти успіху, якщо вона нічим не пожертвує. У випадку з Ідою, їй довелося пожертвувати собою, своїм тілом,

але й зробила вона це у своїх інтересах. Це був такий собі скажемо протест і протистояння світові білих людей, помста за Руфуса, що навіть вона і є чорною громадянкою Америки, але все одно вона досягне поставленої мети будь-яким шляхом на відміну від брата.

2.2. Поетика заголовку

Назва роману "Інша країна" можна буквально зрозуміти як те, що відноситься до відмінностей між Сполученими Штатами та іншими країнами. Проте ні.

Хочу почати з розгляду назви в контексті "іншої країни" як іншого житлового району Америки. Це квартал чорних громадян, тобто кольоровий квартал. Як ми знаємо з вище написаного, що 1960-ті роки мали велике значення для афроамериканців, це був час рішучих дій, від яких залежало майбутнє їх народу. Цей період прийнято називати "негритянською революцією", яка дала найсильніший поштовх у всіх сферах художнього вираження. Цей період навіть називають "новим Негритянським Ренесансом". Саме у роки відбувається народження "нового театру". У цей період увійшов також новий термін "", який використовувався для спекуляцій негритянського матеріалу у націоналістичних інтересах.

З чого це все почалося? У південних штатах США століття рабства та десятиліття сегрегації створили правову та політичну систему, яка мала на увазі панування білих. Негри не допускалися до участі у виборах. Закони Джима Кроу мали особливе місце у державі і не дозволяли чорношкірим навчатися у школах та закладах вищої освіти разом із білими, а натомість мали власну систему навчальних закладів. Багато магазинів, кафе, ресторанів і зовсім відмовлялися обслуговувати чорних американців. Панування білих досягло того рівня, що афроамериканці зверталися до білих "місіс" та "містер". Панівна частина розраховувала на їхню покірність і будь-який опір навіть не розглядалося. Багато білих жителів півдня були впевнені в тому, що чорні громадяни вже змирилися зі своєю роллю людини другого сорту і якоюсь

мірою вона їм навіть подобається.

На тлі всіх подій Джеймс Болдуїн створює свій роман "Інша країна".

Метою Джеймса Болдуїна було достукатися народу про припинення насильства, яке, зазвичай, було наслідком системної расової дискримінації. Чому інша? Тому що перебуваючи в рамках однієї держави має абсолютно різне життя. У той самий час автор хіба що відокремлює райони чорних від районів білих. Це дві країни в рамках однієї країни, але тільки якщо для країни білих повага, хороший сервіс, свобода, яка жодним чином не обмежує їхні права, то для країни кольорових, а саме Гарлему, нічого з перерахованого вище. І така несправедливість проявляється лише через різний колір шкіри.

Автор свідомо наголошує на житті в кварталі чорних громадян, які знаходяться у відмінній місцевості США, щоб показати справжнє обличчя, наскільки поважна вона до всіх своїх громадян. Автор прагне вийти за рамки руху за порятунком та заново відкрити для себе країну в "реальному сенсі": "Now this country will be transformed. It will not be transformed by an act of God, but by all of us, by you and me." [12; 229-230] Він вважав, що все, що відбувається в Америці - це справа рук самих ж мешканців, а саме вони створили для себе "іншу країну", але все можна виправити, якщо цього захотіти серцем: "We made the world we're living in and we have to make it over" [12; 229-230] Підриваючи загальноприйняті уявлення про національний союз та братерство, роман зображує боротьбу, яку відчують як чоловіки, так і жінки, намагаючись розвивати зв'язок власності через расові відмінності.

Сполучені Штати Америки стали однією з провідних світових лідерів, досягши великих успіхів у різних сферах розвитку. Зайнявши авторитетне місце, вона пропагує свої цінності, спосіб життя та мислення, тим самим намагаючись досягти "американізації". У центрі цих цінностей - ідеальна модель людини - те, як він повинен жити, щоб відчувати себе щасливим, їх ми можемо з упевненістю назвати "американською мрією". Що ж насправді означає бути щасливим по-американськи? Відповідь на питання очевидна, що для повного щастя потрібно мати достатню кількість матеріальних благ, а також бути амбітним, цілеспрямованим, щоразу ставлячи перед собою нові

цілі, але це все більше стосується нашого часу, а варто заглянути в історію для повного розуміння. На думку американського професора Лоуренса Ріда цей концепт бере свій початок у 1600-х роках, коли новий материк, де люди можуть бути вільні і не піддаються пригніченню, почав привертати увагу європейців. [15;110] У перших хроніках Америку описують як Рай землі.

Прибічники пізнього виникнення " американської ідеї " такі, як Д. Міллер, Х. Хьюген, і Х. Браун вважали, що це поняття більше пов'язане з іммігрантами, які знаходилися у пошуку лухів життя. Країна, з початку свого існування, намагалася показати свої переваги перед Європою, бути привабливішою для життя. Однак для них це переселення стало втечею зі "Старого світу" до "Нового". У іммігрантів, які прибували до США, не було спільних коренів або загальної національної історії, але натомість їх пов'язувала спільність матеріального життя, хоча й цього було мало. Потрібні були спільні духовні та ідейні узи, які б згуртували націю і саме ними стала віра в "американську мрію, займиста тим, що в довгій героїчній подорожі Америка вічно повинна йти вгору - все вище і вище". Перше ж визначення сформував Джеймс Адамс,якій заявив, що "американська мрія" - це мрія про землю, де життя краще, багатше і має більше можливостей для кожного, покладаючись на його вміння та досягнення. [47;214-215] Мартін Лютер Кінг повторює думку про свободу рівноправність громадян США у своєму "Листі з Бірмінгемської в'язниці, що знову змушує людей згадати про що говорили і раніше. [36;271] Проте все ж таки вчені сходяться на думці, що "американська мрія"- це, по-перше, національний феномен, хоч і неодноразово робилися спроби уявити мрію як загальнолюдське явище, хочу зауважити, що дослідники виділяють три плани концепту "американська мрія": релігійний, політичний та етичний. Протягом історії американської літератури авторів дуже цікавила ця тема, але розкриваючи її письменники по-різному оцінювали це явище.

Основні принципи були закладені в Декларації Незалежності США, створеної Томасом Джефферсоном, який вказував, що всі люди народжені рівними і всі вони обдаровані деякими невід'ємними правами, до яких належать життя, свобода і прагнення щастя. Для забезпечення цих прав було

створено спеціальні уряди, які забезпечували свою справедливість. Якщо ж ця форма уряду стає згубною для народу, то вони мають повне право змінити або знищити її для створення нового, щоб створити таке, де основною метою буде сприяння безпеці та щастю цих людей. Як ми вже знаємо, ці принципи жодним чином не належали до чорних громадян Америки через те, що стереотипне мислення та забобони витіснили якісь моральні цінності не те, щоб на другий план, а взагалі.

Далі ідею " американської мрії " розглядав есеїст Р. Емерсон у своїй збірці " Риси англійського життя " . Він висунув теорію "" у перекладі з українського "Довіра до себе", в якій пов'язував гідність людини з безумовним підпорядкуванням внутрішньому голосу совісті, який розглядав як голос Бога у душі людини. Він сформував принципи духовного індивідуалізму як характеристики чесної та сумлінної особистості, яка вільно може відрізнити добро від зла, не звертаючись до думки президента чи політичних партій і підтвердження тому можна знайти в його наступних словах: "Немає нічого більш святого, ніж чистота душі. Слідуйте її наказам, і ви заслужите схвалення світу... Зустрічаючи опір, ми повинні поводитися так, ніби всі навколо нас ефемерно і не існують, крім нас самих." [8;52-56] Філософ

відобразив у своїй роботі риси американського національного характеру, які властиві "людині, яка зробила себе". " Довіра до себе " означало їм віра у власні сили, твердість духу і практичну хватку. Але, на превеликий жаль, 1960-ті роки представляють нашій увазі зовсім іншу реальність. Чорному населенню США не дозволено нічого, їм просто обрізають крила, обрізають їхню свободу, хочуть визнати із суспільства. Але, на превеликий жаль, 1960-ті роки представляють нашій увазі зовсім іншу реальність. Чорному населенню США не дозволено нічого, їм просто обрізають крила, обрізають їхню волю, хочуть вигнати із суспільства. Про яку віру у власні сили, міцність духу та можливості можна говорити, якщо створені умови для чорного населення лише були спрямовані на придушення їхньої нації.

1931 року Джеймс Траслоу Адамс у книзі "Епос Америки" продовжує трактувати ідею "американської мрії". Головна відмінність "мрії" на той час

полягала у її ширшій формі. Дослідник укладав у неї ідею про суспільство, де кожен може досягти свого успіху та визнання завдяки своїм вродженим здібностям. У його розумінні все в такому суспільстві мало сприяти саморозвитку людини. Ідея про матеріально добробут абсолютно не входила в його розуміння "американської мрії". Крім того Джеймс Адамс додав, що прибуток і матеріальний комфорт не повинні бути самоціллю, натомість він стверджував, що за рахунок високого рівня життя має бути досягнуто найвищої точки "американської мрії", а саме "високого рівня буття людини", тобто розвитку душі, розуму людини. Роблячи висновок зі всього сказаного можна сказати, що автор надавав перевагу розвитку людського інтелекту, духовній культурі та цінностям, моральним та моральним принципам, а також боротьбі людини за свободу думки. Він вважав, що держава не може привести суспільство на щастя, тому що амбітні і жадібні до влади і грошей люди не стануть хорошими лідерами для інших. Для такої ролі чудово підійшли б люди, які завдяки своїй духовній розвиненості та всебічності могли б повести себе суспільство. І тут вже простежується більш змінна інтерпретація

"американської мрії". Люди вже перестають вірити в те, що Америку можна називати Раєм на землі, якщо головна цінність для неї є матеріальними благами. Однак і тут хочу зауважити, що афроамериканцям навіть у цьому продовженні ідеї місця немає, бо як може людина розвиватися духовно, при цьому формуючи свої моральні цінності, якщо звідусіль на неї тиснуть у негативному значенні цього слова, її сковують і знищують.

Художня література стала найкращим способом у відображенні реальності "американської мрії", якщо порівнювати з іншими видами творчої діяльності. Відображення своє вона знайшла у таких творах, як "Син Америки" Р. Райта, "Великий Гетсбі" Ф. Фіцджеральда, "Американська мрія" Н. Мейлера, "Американська трагедія" Т. Драйзера, а також Д. Болдуїна "Інша країна". Спочатку носій "американської мрії" це була особистість, яка тільки починає свій шлях і не має ні минулого, ні майбутнього. З середини ХІХ століття полеосмислення потрапила тема погоні людини за успіхом, крім цього зберігала актуальність ілюзія міфу у тому, що має рівноправність.

"Американська мрія" асоціювалася з поняттями "можливість" і "людина, яка зробила себе", яка могла досягти успіху, піднявшись з самого низу, але сприяла йому в цьому самодисципліна. Крах "мрії" можна простежити у творах таких письменників ХХ століття, як Теодора Драйзера, Френсіса Скотта Фіцджеральда. Причини, з яких головні герої вчиняють злочини в сюжетах книг цих авторів, кореняться в самій американській дійсності, яка абсолютно не відповідає реальності, яка, у свою чергу, не відповідає сформованим ідеалам та ілюзіям щодо можливостей. якщо бути чесним, то ні про які необмежені можливості мови не було, особливо щодо чорних громадян.

З часом межі " американської мрії " розширюються до форм прагнень наживи, нескінченного бажання розбагатіти, оскільки це підтримувалося порожнім американським буржуазним суспільством і найчастіше для героя цілком властиво зробити щось усупереч своїм принципам. За своє неправильно прожите життя, а також прагнення до багатства, на нього чекала відплата і іноді навіть смерть. Така ж картина відбувається і на наших очах, тільки у випадку з Руфусом його головною метою є трохи інший вид багатства-це біле суспільство. Незважаючи на нерівність, дискримінацію, моральне гноблення він все одно не хоче вірити в те, що реальність, з якою він стикається в Америці, дійсна. Таким чином він обирає кохання, саме з її допомогою він хоче повірити у справедливість знову, але його спроба приречена на провал. Однак, у романі Джеймса Болдуїна є безліч персонажів, які перебуваючи в межах своєї країни, своєї Батьківщини не почувуються як удома і Руфус є одним з таких. Розпач героя та остаточне самогубство показують його відчуження від суспільства. Хоча його сім'я та друзі не змогли врятувати йому життя, але їхня взаємодія по-різному розвивається після його смерті. Образно кажучи, вони виявляють, що мешкають в іншій країні.

Відбувається це шляхом дослідження відносин частіше як емоційних, і сексуальних, які за межі штучних кордонів, поділяючих американців друг від друга. Найбільше це очевидно з погляду раси. Це стає очевидним з прикладу відносин Іди і Вівальдо, які частково знаходять у собі відображення відносин

невдалих відносин Руфуса і Леони.

Саме в цьому контексті "іншої країни", як місця, в якому все ідеально, яке називають Раєм на землі і переважна йому "американська мрія" Болдуїну вдається розвіяти цей міф, зіштовхуючи нас із справжньою реальністю расизму. Ця несправедливість стає лідируючою у формуванні руху за громадянські права, саме права чорних людей. Важливо розуміти, що для цього руху було головним критерієм кохання. Мартін Лютер Кінг мав велику важливість для Болдуїна своїми ідеями і поглядом на реальність, проте він підкреслював важливість кохання для соціальних змін. У своїй промові "У мене є мрія" він повідомляє, що хоче, щоб США стали країною, де всі рівні незалежно від кольору шкіри. Він вважав, що для цього потрібно відмовитися від насильства і почати виявляти любов: "we must see the need for nonviolent gadflies to create the kind of tension in society that will help men rise from the dark depths of prejudice and racism to the majestic heights of understanding and brotherhood". [13;838] Він хоче драматизувати проблему настільки, щоб про неї вже неможливо було мовчати. Мартіна Лютера Кінга також називають екстремістом, але навіть тут він знаходить пояснення сказаним словам на його адресу задаючи зустрічне запитання, а чи не був Ісус екстремістом: "Love your enemies, bless them that curse you, do good to them that hate you, and pray for them which despitefully use you, and persecute you". Кохання, яке нам представляється з його боку із серії "полюби свого гнобителя". Тобто чорношкірим громадянам варто позбутися будь-якого роду ненависті до білих людей, для того, щоб звільнити себе і свою націю.

Болдуїн також вважає, що в ситуації, що склалася, кохання справді може вилікувати суспільство від насущних проблем, проте, на відміну від Кінга він йде ще далі. Автор відкрито засуджує в романі американське суспільство за створену дискримінацію, але в той же час хоче закликати людей, щоб ті вилікували себе любов'ю, оскільки для письменника це поняття означає стан буття і благодаті, але не в американському інфантильному сенсі щастя, а в твердому та універсальному сенсі пошуку, сміливості та зростання. Головна відмінність любові Болдуїна від любові Кінга в тому, що автор виходить за

рамки соціальних категорій, у той час як Кінг робить акцент на любові до іншого, незважаючи на соціальні категорії. Саме любов може допомогти у подоланні нерівності та набутті свободи. У американському суспільстві немає любові, оскільки вона, у принципі, неспроможна існувати в рамках панування, а в капіталізмі вона взагалі стала розцінюватися як товар. У білому суспільстві вона допоможе в руйнуванні системи панування і тому, щоб позбутися егоцентризму в боротьбі за рівність для цього потрібна любов. На думку Белл Хукс, дуже важливо дбати не лише про себе, а й про інші: треба бачити в іншому не об'єкт, а суб'єкт. Кохання, яке нам показує Джеймс Болдуїн як трагічне, беззаконне і навіть болюче. Вона бачилась автору та її героям як, у принципі, інша країна і натомість навколишнього практицизму.

Не просто так Болдуїн представляє нашій увазі відразу на початку свого роману смерть головного героя, тим самим демонструючи наскільки сильно був вплив расизму в американському суспільстві, що він, будучи на своїй Батьківщині, не може більше все це терпіти, його ж земля його не любить. Як і близький друг письменника, який помер наприкінці 1940-х років, Руфус виріс у Гарлемі і виявився “entirely alone, and dying of it”.[11] Вступивши в небезпечний роман із білою жінкою з Півдня, він піддається психічному насильству, яке переслідувало багатьох, хто жив у умовах сегрегації у Нью-Йорку. Наприкінці першого розділу він стоїть на перилах моста Джорджа Вашингтона і мириться з жахливою логікою забобонів щодо колірної категорії людей: “He was black and the water was black”.[11] Дуже цікавий момент, чому автор обрав саме цей міст як місце смерті. Я думаю, щоб зробити фокус на гострій необхідності політичних рухів 1960-х років за групову ідентичність. Будучи не в змозі уявити суспільство, в якому можна було б подолати расову нерівність і прийняти індивідуальні відмінності, Руфус стрибає назустріч своїй смерті, де “wind, the stars, the lights, the water, all rolled together”.[11] Для нього навіть поняття Бога має розмите значення, мало ймовірно, що він вірить у його існування: “all right, you motherfucking Godalmighty bastard, I'm coming to you”[11], оскільки ситуація в країні показує іншу сторону Америки, а саме іншу країну, яка відрізнялася від тієї, яку її завжди описували, нібито країна

свободи. Про яку країну свободи може йтися, якщо там повний хаос.

Сцена, де докладно описуються похорони Руфуса, проливає світло через проекцію провини на суттєві проблеми, які заважають поєднанню цим різним особистостям, які зібралися всі разом, щоб оплакати втрату їхнього друга, знайомого, брата. Проте, навіть сам факт того, що похорон проходив у колективному колі, не дає нам гарантій того, що це могло б стати духовним простором для міжрасової спорідненості та елементарного взаєморозуміння.

Сцена починається з того, що молода дівчина, яка виросла по сусідству з Руфусом, співає з кафедри. Її пісня, що виражає невимовні емоції, що вирують у церкві, яка також є символом спільності, демонтує неминучу роздробленість в умовах расового пригнічення. Єдині білі, присутні на похороні, друзі

Руфуса-Вівальдо і Кес здаються нашій увазі словами: "I'm a stranger, don't drive me away"[11], яких, в принципі, і можна назвати чужинцями в цій сцені. Потім звучить: "If you drive me away, you may need me some day"[11], що ніби попереджає їх не ігнорувати, хто потребує їхньої допомоги, а також, нагадуючи нам про крах дружби, яка, можливо, і призвела до нещастя. Варто зауважити, як очима Вівальдо та Кес ми бачимо район, де живуть афроамериканці, а саме Гарлем. Таким чином, йому вдається передати не просто реальність, а саме відчуття себе там, настільки там все було жахливо, якщо дивитися на це, як на частину Америки, Раю на Землі: Потім письменник приводить до нашої уваги порівняння вулиць і те, як вони виглядали раніше і зараз, тим самим даючи зрозуміти, що лише той факт, що тепер тут живуть чорні американці, все так похмуро і безнадійно, тому що ніхто не хоче піклуватися про цих місцевостях більше: "At one time people had cared about these houses – that was the difference; they had been proud to walk on this Avenue; it had once been home, whereas now it was prison".[11] Я хотіла б розглянути цей момент у контексті того, як автор засуджує свою країну, що держава не дбає про своїх громадян так, як належить, а все лише через дискримінацію, бо хтось не такий, як вони. Про які можливості можна говорити в країні, якій немає справи до своїх громадян, де життя-це боротьба на виживання: "Now, no one cared: this indifference was all that joined this ghetto to the mainland".[11] Цікавий фокус Джеймс Болдуїн робить на Кес,

коли вони залишили вже Гарлем. Спочатку, коли автор описував перше враження Кесс від побаченого можна було б подумати, що будучи білою громадянкою і живучи в комфорті, їй просто гидко перебуває там, тому що вона серед афроамериканців і це у неї викликає почуття гидливості. Однак, коли вони вже

виїхали з того району, то стає зрозуміло, що їй стало певною мірою неприємно від того, що в той час, як Нью-Йорк засмучується хмарочосами і, в принципі, розвивається, нарівні з цим є злидні в іншій частині міста, до якої нікому немає справи. Я думаю, можна навіть сказати, що їй стало соромно за те, що вона біла, соромно за те, що вона має все, в той час, як у когось нічого, соромно жити в цій країні: "wondered why, in that moment, she had so hated the proud towers, the grasping antennae. She had never hated the city before. Why did everything seem so pale and so profitless: and why did she feel so cold, as though nothing and no one could ever warm her again?".[11]

2.3. Проблемне поле роману

Перш ніж розібратися в проблемному полі роману "Інша країна", я б хотіла розібратися з поняттями проблематики та проблеми. Насамперед проблема- це питання, яке ставить автор на розгляд читачам для виявлення та осмислення життєвих протиріч під певним кутом зору. Як правило, навіть у межах однієї теми, можливий розгляд кількох проблем одразу. Проблематика ж у свою чергу-це якраз сукупність цих проблем, тобто це область осмислення і розуміння автором реальності, що відображається. Це зона, у якій відбивається авторська концепція світу і людини, і навіть висловлюються роздуми і переживання письменника. Саме проблематиці більшою мірою, ніж у тематиці, відбивається особистість письменника, його світогляд і життєвий досвід. У художньому творі проблеми ставляться та розкриваються у образній формі. Г. М. Поспелов дає таке визначення "проблематиці": "це ідейне осмислення письменником тих соціальних характеристик, які він зобразив у творі. Осмислення це полягає в тому, що письменник виділяє та посилює ті

властивості характерів, які він, виходячи зі свого ідейного світогляду, вважає найістотнішими". [39;77]

Проблематика вимагає більше залучення читача, тобто якщо тема їм сприймається як належне, то з приводу проблематики є ймовірність того, що у нього виникнуть свої міркування, згода або неузгодження з окремим аспектом, що розглядається. Постановка проблем та їх вирішення формуються з уявлень письменника про сутність людини, про суспільний розвиток. Якщо навіть автор розглядає "вічну тему", то саме підхід до неї безпосередньо залежить від стану суспільного та ідейного життя. На відміну від тематики, проблематика є суб'єктивною стороною художнього твору і саме в ній можна простежити авторську індивідуальність. Таким чином, можна сказати, що проблематика утворює собою такий собі "стрижень" змісту літературного твору, а центральна проблема твору досить часто виявляється організуючим початком. Тому можна припустити, що насправді вона надає певну завершеність темі.

Такі літературознавці, як Георг Вільгельм Фрідріх Гегель, Віссаріон Григорович Белінський, Микола Чернишевський та інші, досить давно почали розбирати питання художньої проблематики. Однією з перших успішних спроб розділити типи художньої проблематики стала спроба М. М. Бахтіна. У його типології вони різняться передусім з того, як автор підходить до розуміння та зображення особистості. А вже Г. М. Пospelов виділяє чотири типи проблематики: міфологічну, національно-історичну, етологічну та романічну. [40] Хотілося б доповнити, що згадані типи проблематики що неспроможні вирішити все різноманіття питань, які пропонуються до розгляду письменниками. І трохи пізніше вже у Пospelова ми можемо знайти інше поріднення, що проблематика "може відображати різні сторони суспільного життя. Вона може бути моральною, філософською, соціальною, ідейно-політичною, соціально-політичною і т.д. Це залежить від того, на яких сторонах характерів і яких протиріччях акцентує увагу письменник" [Пospelов, Г. М. Введення у літературознавство, Москва, 1976. - с. 81]

По-перше, хотілося б розглянути який спектр тем представляє автор нашій увазі. Перша з них - це тема націоналізму. Оскільки Руфус живе в, такскажімо,

расистську епоху, то день у день йому доводиться стикатися з цимрасизмом, що зрештою змушує його зненавидіти навколишній світ, а найжахливіше себе. Але навіть і ця ненависть не є вродженою, вона придбана в процесі його життєдіяльності, завдяки "the white policeman who had taught him how to hate".[11] Протягом усього роману наслідки цього внутрішнього гноблення очевидні, оскільки він сексуальний із будь-якою білою людиною, проте, в агресивному сенсі. Наприклад, сцена, де Руфус виявляє свій звіриний інстинкт по відношенню до Леоні, але йому спочатку було абсолютно не цікаво хто вона, у нього просто була мета, яку йому потрібно досягти: " all stories were trouble. But he shook the suggestion off. He wouldn't bearound long enough to be bugged by her story. He just wanted her for tonight".[11]Таким чином він хоче довести собі, що йому дозволено і він може так само мати владу над білими, як вони собі дозволяють це по відношенню до афроамериканців. І саме тут хочеться згадати, що автор все ж таки хоче дослідити расові відносини через романтичну любов замість гомосоціальної дружби.

Друга тема, що розглядається Болдуїном, це тема бажаного невігластва. Тут хотілося б поговорити про ігнорування певної реальності, яка здається особистості неприємною чи нетиповою, включаючи себе. Це можна простежити з прикладу Вівальдо, оскільки він частково заперечує свою бісексуальність. Йому важко повністю визнати свій потяг до Руфусу. У ніч своєї смерті головний герой вирушив у квартиру друга Вівальдо і дав ясно зрозуміти свою потребу в сексі, поставивши наступне питання "Have you ever wished you were queer?"[11], але другий вдав, що не розуміє цього натяку, відповівши таким чином " I used to think maybe I was. Hell, I think I even wished I was. But I'm not. So I'm stuck"[11], а вже пізніше відчув себе винним, що він би міг запобігти його смерті. Проте, згодом бачимо, що він навіть помічає те, що його потяг до Іді відбиває його ставленнядо Руфусу. Наприклад, у розмові з Еріком він ніби порівнює їх: "She never letsme forget I'm white, she never lets me forget she's coloured. And I don't care, I don't care – did Rufus do that to you? Did he try to make you pay?".[11] Наскільки б Вівальдо не намагався знайти собі виправдання, але він любив свого друга. Ія думаю, що стосунки з його сестрою

він теж почав через те, що відчував певну провину за те, що не зміг дати йому потрібну увагу, коли йому так було потрібно: "I guess I still wonder, what would have happened if I'd taken him in my arms, if I'd held him, if I hadn't been – afraid. I was afraid that he wouldn't understand that it was – only love. Only love. But, oh, Lord, when he died, I thought that maybe I could have saved him if I'd just reached out that quarter of an inch between us on that bed, and held him".[11] Крім це він все ж зізнається і собі і Еріку, що він його любив: "I loved Rufus, I loved him, I didn't want him to die."[11]

І ще одна тема, яку до нашої уваги представляє автор це тема кохання. Ми можемо простежити, як відносини Вівальдо та Іди є певним уявленням про світ відносин між афроамериканцями та білими лібералами. Їх зв'язок, а також рання пара Руфуса і Леони є боротьбою за любов, якій перешкоджає раса, стать і сучасне суспільство. Все було задумано Болдуїном так, щоб проілюструвати наскільки важко він відчував справжнє кохання у світі американського суспільства і чи це стосунки Вівальдо та Іди чи інші бісексуальні зв'язки за участю інших персонажів, але його фокус все одно залишався б тим самим. На думку Болдуїна, бути чесними по відношенню один до одного і сприймати відносини реалістично було набагато важливіше, ніж те, які підлоги були задіяні або як виражалось кохання. І ось ми плавно підійшли до того, щоб сформулювати проблеми, які автор представляє нашій увазі. По-перше, це проблема расизму і, по-старих, це проблема кохання.

Як було зазначено вище, ідея любові, як основи побудови суспільства, заснованого на рівності, формує основу деяких важливих роздумів про соціальні зміни. Болдуїн хоче показати важливість любові в цьому питанні, показуючи, як його персонажі формують свою власну ідентичність: він "використовує ситуації, пов'язані з любов'ю, щоб виявити труднощі, які заважають окремим людям та групам створювати нові соціальні відносини без

- або як мінімум з меншим рівнем - Расизму, сексизму та гомофобії " [9;181]. Таким чином, він показує, як "етика кохання" покращить суспільство для всіх.

У романі розглядається безліч різних форм гноблення. У образі Руфуса ми зіштовхуємося про те, як расизм вплинув на людини. Він не може

впоратися зі своїми відносинами з Леоною через те, що суспільство ставиться з забобонами до відносин між чорним чоловіком та білою жінкою: "The boy looked at him with hatred; his glance flickered over Leona as though she were a whore; he dropped his eyes slowly and swaggered on – having registered his protest, his backside seemed to snarl, having made his point ".[11] В той же час Болдуїн наголошує на тому, що присутність Вівальдо ніяк не бентежило суспільство і не викликало жодного негативу: "Without Vivaldo, there was a difference in the eyes which watched them".[11] Відносини пари закінчуються для обох сумно, як вище вже було згадано, наш головний герой наклав на себеруки, а його пасія вирушила до психіатричної лікарні. Але ми не можемо звинувачувати в цьому Руфуса, адже його таким зробило американське суспільство, саме воно виростило в ньому цю ненависть та грубість. У випадку з Вівальдо та Ідою відбувається приблизно та сама історія. Вони не можуть підтримувати здорові стосунки через відмінності їхнього життєвого досвіду, викликаного різним кольором шкіри. В одній зі сцен вона каже йому наступне "But I'm black, too, and I know how white people treat black boys and girls. They think you're something for them to wipe their pricks on".[11] Але що бтам не було Іда все одно заявляє, що любить Вівальдо, а не ненавидить, навіть із тим фактом, що вважає його причетним до смерті свого брата "They say that love and hate are very close together. Well, that's a fact."[11] Хоча він у свою чергу любить її теж, але при цьому вважає: "You stop trying to kill me. It's not my fault I'm white. It's not my fault you're black. It's not my fault he's dead".[11] Хочеться додати тут, що Вівальдо боїться взяти на себе відповідальність за будь-що, тим самим автор показує, що американці боялися того ж, коли це було так потрібно. Для автора існує тонка межа між любов'ю і ненавистю, яка

показана протягом усього роману через Руфуса, що б'є Леону, поведінку Іди по відношенню до Вівальдо, а також зрада Кес Річарду. Стать і сексуальність також є проблемами для персонажів. Наприклад, Ерік біжить до Франції, так як нетрадиційної сексуальної орієнтації немає місця в американському суспільстві, Кес немає місця у світі, тому що "what men have "dreamed up" is all there is, the world they've dreamed up is the world".[11] З цього боку роман показує, що суджень Кінга на рахунок "love-thy-oppressor", що в перекладі означає "люби свого гнобителя" недостатньо. Всі персонажі намагаються полюбити свого гнобителя, але зрештою їм потрібно бігти в інше місце, в "іншу країну" - буквально чи метафорично. Відносини, які ми спостерігаємо між героями щодо соціальних питань, показують, що такий підхід, як заявила Іда, настільки близький до ненависті, що є ймовірність замість очікуваного кохання отримати біль. Таке велике почуття "любов" не можливе в культурі домінування і призводить до необхідності більш глибокої форми любові, щоб подолати пригнічення в суспільстві.

И мы плавно подоברались к тому, что со всего сказанного выше у нас формируется еще одна проблема отчуждения. Марк Дадли утверждает, что "Другая страна- это отчуждение". И вправду, герои отчуждены от общества. Люди сформировали группы, которые не принимают другие идентичности. Например, Эрик "was menaced in a way that they were not, and it was perhaps this sense, and the instinct which compels people to move away from the doomed, which accounted for the invincible distance, increasing with the years, which stretched between himself and his contemporaries".[11] Він знаходиться на відстані від інших людей у суспільстві "the hideous obsequiousness of people who despised him but who did not dare to say so. They had long ago given up saying anything which they really felt, had given it up so long ago that they were now incapable of feeling anything which was not felt by a mob".[11] Виходить таке, що герої "Іншої країни" відчужені від соціуму, оскільки вони не відповідають загальноприйнятим критеріям, які нав'язують людям біле,

патріархальне суспільство. Таким чином, суспільство, представлене в "Іншій країні" страждає від нестачі кохання, що призводить до тиску на персонажів, тобто люди об'єднуються не за коханням, а за категоріями, нав'язаними ним суспільством і що призводить до відчуженості тих, хто не належить до домінуючої групи. Однак, з того, що ми бачимо можна зробити висновок, що автор все ж таки прагне досягти рівноправного суспільства шляхом подолання стереотипів кольору та нації людини. Люди повинні об'єднатися відповідно до принципу любові. Вівальдо незабаром переживає цей досвід "he was, briefly and horribly, in a region where there were no definitions of any kind, neither of colour, nor of male and female".[11] Чому ж жахливий? Вся суть у тому, що в такому соціумі немає порядку, який люди шукають у "своїх" категоріях, але є рівність. Показуючи, як нерівність зберігається в патріархальному білому суспільстві, яке представлено в "Іншій країні", навіть при спробі дотримуватися любові, яку представляє нашій увазі Кінг, роман все ж таки представляє нашій увазі інший погляд на світ. Таким чином, показуючи стосунки між людьми, письменник оголює "сліпі плями", які є у людей для гноблення інших. З цього складається уявлення про соціальну нерівність, що зберігається в суспільстві, і шляхи вирішення цієї проблеми. Закривши очі на стереотипи кольору шкіри та нації, можна вирушити в "іншу країну", де немає жодних визначень кольору шкіри, статі і тоді вдасться досягти зменшення нерівності. І саме кохання, де кожен представлений у своїй людяності, може допомогти у досягненні цих цілей.

Варто згадати, що персонажі уникають відповідальності за створення чогось у своєму житті, використовуючи іншого та міраж "кохання". Можливо, це звучатиме грубо, але факт у тому, що вони використовували один одного для досягнення почуття реальності. Проте, зі слів оповідача виходить наступне твердження: "it was only love which could accomplish the miracle of making a life bearable - only love, and love itself mostly failed".[11] Так, любов необхідна, але водночас вона проблематична і складна. У романі персонажі

використовують одне одного як предмети. Наприклад, коли Кес пояснює Річарду, чому вона йому зрадила йому з Еріком, то каже, що "He has something – something I needed very badly. A sense of himself".[11] Ерік також використовує інших, щоб не втратити свій контакт з реальністю "he had used her in the hope of avoiding a confrontation with himself which he had, nevertheless, and with a vengeance, been forced to endure".[11] Він відчуває, що як тільки його роман з Кес розпав "he felt that he was falling, falling out of the world. Cass was releasing him into chaos".[11] І для нього це "terrifying, that the loss of intimacy with one person results in the freezing over of the world, and the loss of oneself!".[11] У романі поведінка героїв виражена егоїстично, оскільки вони хочуть бути лише коханими, але при цьому не готові активно кохати одне одного. Однак, Болдуїн демонтує, що легше використовувати поверхневу форму кохання, тому що вона зриває маски. І саме за такого вибору персонажі втрачають себе і свою реальність, оскільки всі ці складові залежать від інших. Інший якраз і є об'єктом, що тримає зв'язок із реальністю. Значить виходить, що звичайного кохання для досягнення всіх вищезазначених завдань недостатньо. Тоді можна припустити, що для цього потрібна саме любов до себе, тобто створення чогось у вашому житті залежить виключно від людини: "And beneath all this was the void where anguish lived and questions crouched, which referred only to Vivaldo and to no one else on earth. Down there, down there, lived the raw, unformed substance for the creation of Vivaldo, and only he, Vivaldo, alone, could master itz".[11]

Проаналізувавши все можна дійти невтішного висновку, що виходить любов до іншого може виникнути лише при любові до себе. Наприклад, Белл Хукс стверджує наступне: "love ethic emphasizes the importance of service to others. To serve another I cannot see them as an object, I must see their subjecthood".[11]

Проаналізувавши все можна дійти невтішного висновку, що виходить любов до іншого може виникнути лише при любові до себе. Наприклад, Белл Хукс стверджує наступне: "love ethic emphasizes the importance of service to others. To serve another I cannot see them as an object, I

must see their subjecthood".[11] Але в "Іншій країні" виявляється, що любов до себе необхідна через те, щоб по-справжньому любити іншого. Справжня любов у світогляді письменника може бути досягнута лише за умови, якщо люди почнуть бачити в іншому індивідуальність, тому що як стверджує Кес "nobody belongs to anybody".[11]

Роман так само демонтує, що ви не можете використовувати іншого як об'єкт і відповідно не можете вимагати будь-яких послуг іншого для вас.

Проаналізувавши відносини Вівальдо та Іди стає зрозуміло, що центральним моментом роману стає саме прийняття їхніх недоліків по відношенню один до одного, але це не тільки про них, а й загалом про концепцію кохання в "Іншій країні". Таким чином, любов до себе-це спосіб залишатися в контактi з реальністю, а також важлива вимога перш ніж усвідомлено любити іншого. Як тільки цієї мети досягнуто, то потреби в іншому, щоб допомогти з цим більше немає і людина сприймає іншу людину як особистість. Такі речі як ревності або гнів втрачають свій сенс, тому що між людьми виникає справжнє, глибоке почуття. Герої немов філософствують про сенс любові. На прикладі Іди, яка є цинічною, видно, що в її розумінні люди використовують один одного. Вона каже Вівальдо: "people don't have any mercy. They tear you limb from limb, in the name of love. Then, when you're dead, when they've killed you by what they made you go through, they say you didn't have any character. They weep big, bitter tears – not for you. For themselves, because they've lost their toy".[11] Хотя Кэсс начинает задумываться о любви находясь в романе с Эриком и понимает, что между ними этого чувства нет "she wondered about that: love; and wondered if anyone really knew anything about it". Через свою любовну історію вона приходиться до наступного висновку: "now, less than ever, did she know what love was".[11] Вже ближче до кінця роману вона розуміє, що в цьому світі занадто мало кохання, вона не має жодної надії, тому що "We're too empty – here.' She touched her heart".[11] Саме їхнє бачення любові розвивається, але все ж таки герої роману не досягають любові до себе, а відтак і значущих відносин.

РОЗДІЛ 3

ПОЕТИКА КОМПОЗИЦІЇ РОМАНУ

3.1. Взаємодія сюжетних ліній та своєрідність структури роману

Світ літературного твору - це відтворена у ньому предметність, тобто освоєна мистецтво і перетворена реальність. Сам собою він багатоплановий. Персонажі, які і є головною ланкою у формуванні подій з яких складаються сюжети. Також світ художнього твору включає поведінку героїв, їх портрети, а також все те, що їх оточує. Однією з основних компонентів художньої предметності як і є деталі, які письменники найчастіше виділяють, що надає їм самостійну значимість. Життя людей у творах зазвичай представлено в динаміці, як ряд подій, що змінюють один одного, тому для цього використовується термін "сюжет". Сюжет-це послідовність подій, тобто життяперсонажів у просторово-часових змінах. Він відіграє важливу роль у більшості драматичних та епічних творах.

Сюжет, як правило, посідає перше місце у тексті та формує композицію. Слід зазначити, що він висловлює ідейно-тематичну концепцію твору, і навіть має певні функції. По-перше, він виявляє та характеризує зв'язки людини з його оточенням, тобто його місце у суспільстві та долю. По-друге, він виявляє і представляє до уваги читача життєві протиріччя, оскільки без конфлікту важко уявити виражений сюжет. У такому випадку герої найчастіше відчують якусь незадоволеність, бажання чогось домогтися або отримати і т.д. І останнє, події ряди створюють для героїв поле дії, де вони можуть повністю розкритися перед читачем шляхом вчинків, емоційного відгуку на те, що відбувається. Завдяки сюжету письменникам вдається сформулювати процеси становлення персонажів. Саме тому М. Горький, говорячи про нього,

як систему взаємовідносин героїв охарактеризував його як " історію зростання та організації тієї чи іншої характеру " . [26;215] Сюжет формується в основному з дій персонажів, що у свою чергу має на увазі емоції, думки та наміри людини, які виявляються в його вчинках, жестах, міміці та інше.

Позначаючи перебіг подій у літературному творі, він є саме стрижнем композиції як такої і лише на рівні тексту співвідноситься з складовими, які найбільше представляють подійний ряд відповідно до задуму автора та її логікою розповіді. Саме певна тематика та розвиток сюжетної лінії дозволяє сформувати сюжет твору як одне ціле. Можна вважати, що саме перше речення вказує на настрій твору в цілому, на характер його "звучання" протягом усього оповідання. Наприклад, у нашому випадку це "He was facing Seventh Avenue, at Times Square".[11] Таким чином, автоматично виникає якесь почуття напруженості. Болдуїн не вважає за потрібне говорити щось ще, оскільки на той момент, як ми знаємо вже далі, герой вже був здивований, щойому робити далі. Може, саме в той момент у нього виникали думки про те, щоб покінчити життя самогубством.

Тепер хотілося б поговорити про його основні елементи. Читаючи твір можна побачити, перед читачем чітко вимальовуються стадії дії, і навіть конфлікт. Їх ми називаємо експозиція, зав'язка, розвиток дії, кульмінація та розв'язка. У деяких випадках це може бути пролог та епілог. В експозиції показуються умови та обставини, в яких надалі виникне конфлікт і розгорнуться ті дії, про які буде розказано у творі, тобто передбачає дію, про яку нам належить дізнатися. Нерідко саме в ній ми можемо зустріти перші уявлення про характер героя, які вже сформувалися у певних побутових умовах. Таким чином виходить, що нам вже дається певна опис життя персонажів до того часу, з якого починається показ розвитку взаємин.

Експозиція лише поверхово представляє те, що відбувається, але в жодному разі не визначає цілий характер розвитку.

Зав'язка своє чергу виявляє і загострює протиріччя життя герої, і навіть формує конфлікти. Варто зазначити, що вона спричиняє перше зіткнення персонажів, яке вплине на їхню долю шляхом вирішення певного життєвого питання. Нерідко зав'язка включає не одну, а кілька подій.

Дія, що зав'язалася, як правило, не стоїть на місці, а конфлікт все більше загострюється. Саме в процесі розвитку дії характери персонажів розкриваються найбільшим чином у всій їхній багатогранності та неповторності. На відміну від зав'язки, він зображує ряд подій, які охоплюють досить тривалий проміжок часу.

Максимально напружену точку розвитку конфлікту, тобто граничне загострення протиріч життя героїв прийнято називати кульмінацією. Вона передуює розв'язці. Проте, розв'язка який завжди повністю дозволяє зображений конфлікт, оскільки наприкінці багатьох творів протиріччя життя героїв можуть залишатися так само гострими.

"Іншу країну" можна розглядати як суворе звинувачення американського суспільства у несправедливому поводженні з громадянами своєї країни.

Головний конфлікт твору було б правильніше сформулювати саме шляхом питання: як друзі Руфуса змиряться з його смертю і яка ймовірність того, що чорні та білі в Америці дійдуть повного порозуміння. Роман є твором з різноплановою темою, тобто це возз'єднання та взаємодія двох рас, а також вивчення відносин між білими та чорними. Саме тому ми можемо спостерігати переважання сексуальних сцен у романі, оскільки саме відносини цього роду найближчі і є зручним прикладом для того, щоб розкрити ідею Болдуїна.

Як можна помітити в "Іншій країні" немає ретельно продуманого сюжету, однак, він обертається навколо низки головних героїв- чорних і білих, чоловіків і жінок, бісексуалів та інше, і всі ці пари, як зазначив Чарльз Ньюман "as geometrically entangled as Far Eastern erotic sculpture". [3;47] Саме через любовні стосунки з-поміж них письменник розкриває нам расовий

конфлікт. Кульмінація роману розташовується майже на початку подій. Нею стає смерть Руфуса, оскільки решта твору стосується спроб його друзів змиритися з тим, чому він помер і що його смерть означає для кожного з них. Роман дійсно являє собою лабіринт сексуальних варіацій і як проаналізував Норман Мейлер "with the exception of Rufus Scott who does not go to bed with his sister, everybody else in the book is connected by their skin to another character who is connected to still another". [10] У певному сенсі ці інтрижки є зіткненнями між протилежними прикладами культур. Це зустріч Америки з Європою, зустріч білих із чорними, зустріч Даунтауна з Аптауном, але труднощі, притаманні таким союзам, Болдуїн не вважає за потрібне виділяти. Як можна побачити вже з самої назви, що "Друга країна" - це інша земля, де небагато людей шукає оновлення через любов, яку їм складно реалізувати. Як розмірковує Вівальдо: "Love was a country he knew nothing about".[11]

Роман починається з взаємин Руфуса і Леони, проте, саме завдяки характеру Руфуса, сліпучого темношкірого джазового музиканта, і його поводженню з Леоною, бідної білої дівчини з Півдня, Болдуїну вдається блискуче і в той же час зворушливо зобразити тортури і муки, які доводиться пережити, а також як цей досвід, будучи народженим чорним американцем, затьмарює і прирікає на провал зв'язок між двома коханцями. Не залишається жодних сумнівів, що наш герой дійсно любив дівчину, а вона такі ж взаємні почуття мала щодо нього, але все ж, як ми бачимо, події розвиваються не найкращим чином, тому що він чинить самогубство, стрибнувши в річку з моста Джорджа Вашингтона, що можна відзначити як символ рани расового насильства, яку розповідь роману намагається залікувати та оплакати, а Леона ж потрапляє до божевільні. Жорстоке домашнє насильство по відношенню до Леони насправді підтверджується виразом "the masochistic instinct which is the sign of self-hatred".[11] Ще на початку твору нам розповідається, як Руфус згадав: "his days in boot camp in the South and felt again the shoe of a white officer against his mouth. The white officer, with a curse, had vanished, had gone

forever beyond the reach of vengeance. His face full of clay and tears and blood; he spat red blood into the red dust." [11] Внутрішнє занепокоєння Руфуса змушувало шукати приводу для сварок, бо припливи пристрасті чергуються згострим відчуженням, коли він ображав і навіть бив Леону. Він не міг не думати про "високу ціну", яку йому доведеться заплатити за неприємності, з якими йому доведеться зіткнутися, якщо він все-таки житиме з білою дівчиною "would they ever look at the girl the way they looked at Leona. The lowest whore in Manhattan would be protected as long as she had Vivaldo on her arm. This was because Vivaldo was white". [11] Цей душевний біль головного героя найбільш чуттєво представлений, коли він веде діалог з Вівальдо і каже, що для нього важливіше не просто сексуальне задоволення, а саме глибоке почуття любові: "I want the chick to love me. I want to make her love me. I want to be loved". [11] Не в силах більше витримати цей тиск, він думає про самогубство "Something in Rufus which could not break shook him like a rag doll... He knew the pain would never stop. He could never go down into the city again. He dropped his head as though someone had struck him and looked down at the water. It was cold and the water would be cold. He was black and the water was black". [11]

Центральною дією роману є відносини Вівальдо та Іди. Саме через докладний опис та розгляд цих гетеросексуальних взаємин білого та чорного героїв Болдуїн розкриває тему самого роману. Вівальдо, "гарний ліберал", білий письменник італійсько-ірландського походження, що заблукав, а також друг Руфуса, після смерті свого друга закохується в його молодшу сестру Іду, і почуття це взаємно. Протягом досить бурхливого розвитку їхнього роману, який займає відносне місце у творі, Болдуїн докладно досліджує всі чинники, які стоять на шляху будь-яких успішних та міцних стосунків між білими та чорними, але з іншого боку майже неможливими. Хоч і в передостанньому розділі пари, здається, переступили цей расовий бар'єр, коли Іда потрапляє в обійми Вівальдо, але все ж таки післясмак після цієї сцени залишається

неприємним, оскільки виникає почуття, що ніякого розуміння расової проблеми немає і це буде їх переслідувати все життя. Простежується це у фінальній сцені, де Іда каже: "I don't want you to be understanding. I don't want you to be kind".[11] І автор коментує наступним чином: "He began, slowly, with a horrible, strangling sound, to weep, for she was stroking his innocence out of him". [11] Можна простежити, що це нагадує ранні стосунки Руфуса і Вівальдо, які незважаючи на обопільне бажання з двох сторін, так само не мали будь-якого реального розуміння. Як зазначив письменник: "They were friends, far beyond the reach of anything so banal and corny as color. They had slept together, got drunk together, balled chicks together, cursed each other out, and loaned each other money. And yet how much, as it turned out had each kept hidden in his heart from the other! It had all been a game, a game in which Rufus had lost his life. All of the pressures that each had denied had gathered together and killed him". [11]

Однак це не вартє таких невдач, тому що Болдуїн не завжди звинувачує лише білих, він досить часто покладає відповідальність на чорних за їхню ненависть до білих, а також їхню нездатність подолати їхню недовіру та упередження. Це можна простежити на відношенні Руфуса до Леони та Вівальдо. Всі другорядні персонажі-білі люди, більшість з яких вступає в контакт один з одним і з чорними персонажами.

Серед цієї групи людей-відносини між Касс, білою жінкою з "хорошої родини", та Річардом, який польського походження, успішним письменником та другом Вівальдо. Ми можемо детально простежити складні стосунки між цією парою, які призвели до їхнього провалу, а також роману між Кес і Еріком, багатим білим актором з Алабами, але в Парижі. Його стосунки з Ле Руа, Руфусом та французьким хлопцем Івом не залишаються осторонь. Саме через лінію Касс, Річарда та Еріка автор створює для того, щоб провести паралель з більш глибокими складнощами відносин Руфуса та Леони, а також Вівальдо

та Іди, тим самим представивши нашій увазі конфлікт та тиск, пов'язані з відносинами людей навіть якщо відсутня расова проблема.

Якщо розглядати роман з погляду стилю, то варто почати з тону та настрою роману. Хочу відзначити, що перший видається спантеличеним, серйозним, зневажливим, похмурим, нащадним, а настроїм-м'яким, перспективним, депресивним. Також хотілося б розглянути які стилістичні прийоми використав Болдуїн у романі "Інша країна". Першими з них я почну розглядати метафори. Наприклад, протягом всієї книги до тих пір, поки головний герой не наклав на себе руки, думки про рідний будинок на околиці міста, його місце для життя з Леоною, а також той факт, що в даний момент у нього немає свого будинку тримають його в напрузі. Болдуїн виробить цей момент "Now he began to wonder if anyone could ever put down roots in this rock; or rather, he began to be aware of the shapes acquired by those who had. He began to wonder about his own shape".[11] Він використовує класичну метафору будинку як коріння рослини, маючи на увазі, що, коли люди будують будинок для себе, таким чином вони створюють ґрунт для зростання своєї рослини, коріння. Але, на превеликий жаль, місто - це не місце родючого ґрунту - це тверда, непробивна, кам'яна скеля, де неможливо жодній рослині прорости. Виходить, що автор хоче донести той факт, що Руфусу відмовлено в будинку, а відповідно відмовлено і в самореалізації, і це усвідомлення ще більше посилює його розпач.

Як наступний приклад, хотілося б розглянути ситуацію на книжковій вечірці Річарда, де кілька людей припустили, що Вівальдо теж дуже талановитий і стоїть на порозі чогось великого. Це підштовхує його до усвідомлення того, що він готовий просувати свій роман уперед і виражається це в метафорі пірнання у воду: "he himself felt, in a way he had not felt before, that it was time for him to take the plunge. This was the water, the people in this room; it impressed him, certainly, as far from fine, but it was the only water there was".[11]

І як третій приклад хотілося б розглянути сцену, де Іда відверто говорить з Кес про ситуацію, в яку вона потрапила, використовуючи метафору грошей у борг, відсутність подібного досвіду і відсутність будь-яких заощаджень для виплати боргу: "You don't have any experience in paying your dues and it's going to be rough on you, baby, when the deal goes down. There're lots of back dues to be collected, and I know damn well you haven't got a penny saved".[11]

Наступним стилістичним прийомом розглянемо порівняння. Той яким чином це робить Болдуїн і які образи в результаті виходять, найчастіше це створює кошмарне бачення міста. Один із таких прикладів наводиться на початку книги, коли Руфус блукає вулицями, самотній, голодний і позбавлений будь-якого справжнього зв'язку з навколишнім світом: "The great buildings, unlit, blunt like the phallus or sharp like the spear, guarded the city which never slept".[11] Автор порівнює хмарочоси з "чоловічою гідністю", що символізує певне панування над таким як він, і з списом, зброєю, яку можна поранити або вбити. Таким чином, ми можемо провести паралель, що місто агресивне і небезпечно по відношенню до нього.

Другий приклад порівняння розглянемо на прикладі Еріка, який глибоко стурбований поверненням до Нью-Йорка, хоч і розуміє, що це вигідно для його кар'єри. Його занепокоєння більшою мірою спрямовані на усвідомлення того, що з ним зробив місто в минулому, а також пам'ять про Руфуса. Він також дуже переживає через втрату Іва, що теж викликає в ньому обурення, але коли той заговорив з ним у їхньому приватному саду перед відходом Еріка "his voice fell over Eric like waves of safety".[11] Ів втішає своє кохання і змушує його почуватися в безпеці. У цьому випадку порівняння доносить наскільки це почуття безпеки ніжне, бажане і передбачуване, як хвилі, що набігають на берег і Еріку не хочеться його покидати.

Третій стилістичний прийом, який не можна залишити поза увагою, це звичайно ж іронія. Наприклад, випадок, коли Вівальдо і Кес присутні на

похороні Руфуса, то відчувають, що вони обидва трохи збентежені подією, що відбувається, можливо, тому що відчувають якусь провину, що не вберегли свого друга, але розуміють, що важливо згуртуватися як одне ціле в загальному горі. Білий друг героя якось зауважує, що "funerals are for the living".[11] Ця фраза досить ясно виражає всю іронічність сенсу, тому що єдина причина, через яку люди збираються в цій ситуації, - це мертва людина. Саме тому ті, у кого залишилися якісь спогади про померлого, потребують спільного простору, щоб усвідомити його зникнення.

Другим таким прикладом розглянемо агресивність Руфуса за несправедливість переваги білої раси, яка призвела до підтвердження його думки: "You got to fight with the elevator boy because he's white. Any bum on the Bowery can shit all over you because maybe he can't hear, can't see, can't walk, can't fuck – but he's white!".[11] Його обурює той факт, що навіть найпомітнішим білим громадянам, які роблять жахливі вчинки, це може легко зійти з рук, тоді як чорношкіру людину звинувачують навіть за найменшу помилку.

Далі хотілося б розібрати ситуацію з Еріком, коли той відчуває шквал емоцій при поверненні додому в Нью-Йорк, тому що розуміє, що "it was so familiar and so public that it became, at last, the most despairingly private of cities".[11] Це істина, яку може визнати будь-хто, хто жив у місті. При тому, що людину можна знайти завжди і в будь-який час, і є певні можливості для того, щоб зрозуміти, як себе реалізувати в таких рамках, але навіть у таких умовах це залишиться самотнім місцем. Ця іронія сильно вражає Еріка, коли він повертається без Іва до міста, де все просякнуте спогадами про Руфуса.

І останній аналізований приклад це використання Болдуїном драматичної іронії, коли він повідомляє читачеві, що головний герой наклав на себе руки, але при цьому ж змушуючи інших персонажів розмірковувати про те, де Руфус і що він може робити. Вівальдо, Іда, Кес та Річард припускають, але ми вже знаємо, що це марно. Таким чином, це посилює важливість впливу

його смерті на інших героїв, тому що ми бачимо, що дійсно є люди, які дуже люблять його і будуть більш ніж засмучені, коли дізнаються, що він мертвий.

3.2. Система мотивів у романі

Незважаючи на широке використання поняття "мотив", а також численні спроби дати йому визначення варто прийняти на розгляд слова В.Є. Халізева, який стверджує, що "вихідне, провідне, головне значення даного літературознавчого терміна піддається визначенню важко". [52;301] До схожої думки приходять і О. М. Русанова, що характеризує категорію "мотиву" як "одну з найбільш пластичних форм художнього моделювання". Схожість дослідників у поглядах - це повторення, як характерна риса мотиву, але воно проявляє себе не тільки в рамках одного твору, а його можна віднести і до особливостей індивідуального стилю, який у свою чергу відноситься до якогось літературного напрямку, епохи.

Взагалі мотив визначається як структурно-семантична одиниця, яка може мати функції як на сюжетному, оповідальному, композиційному та інших рівнях. У тексті може виражатися у різній формі, наприклад, художньою деталлю, предметом, персонажем тощо. Варто пам'ятати, що мотив досить близько пов'язаний із темою та ідеєю. Спільними мотиву і теми є семантична значимість. Часто буває так, що для втілення свого задуму автор використовує безліч окремих мотивів, які взаємодіють між собою різними способами. Він може виступати в якості характеристики якого персонажа, створювати певну атмосферу у творі і т.д. У таких випадках мотив або система мотивів служить для втілення теми твору, як допоміжний інструмент її "розвитку, розширення і поглиблення". І. Силантьєв зазначає, що "мотиви репрезентують смисли і пов'язують тексти в єдиний смисловий простір, - така найбільш загальна формула інтертекстуального трактування мотиву". [46;56]

Мотив насправді має певний зв'язок із такими компонентами, як сюжет, фабула, індивідуальний стиль письменника, образ, і якщо розглядати ширше, те й жанром, літературним течією і напрямом. Спочатку розглянемо, як він пов'язаний із сюжетом та фабулою. З погляду В. Шкловського, фабула-це перебіг подій, що відбувається в житті героїв, а сюжет-це художня розповідь про ці події. [30;307] Іншими словами: сюжет-це "розкриття внутрішньої сутності подій", тоді як фабула-це "хронологічна послідовність подій життя персонажів". [31;555] У сюжеті мотив може бути епізодичним, другорядним або основним, а деякі мотиви можуть бути зовсім розгорнуті в цілі сюжети і навпаки. Виходить, що увагу переважно варто звертати на сюжетні мотиви, оскільки вони допомагають зрозуміти особливості світосприйняття письменника, своєрідність його стилю. Мотиви у художньому творі застосовуються для аналізу композиції загалом. За словами Б. Путілова "вони є стійкими одиницями, які характеризуються підвищеним, виключним ступенем семіотичності". [38]

Як семантична одиниця твору мотив звичайно пов'язаний з його тематикою. Тема розкривається через сюжет, у якому конкретизується. Тематика часто може бути жанрообразуючою деталлю завдяки чому встановлює взаємозв'язок мотиву з жанром. Отже виходить, що мотив може грати певну роль у формуванні жанру.

Тепер варто розглянути його тісний зв'язок із образом, оскільки мотив одна із основних художніх засобів розкриття образу, оскільки сприяє розкриттю характеру героя, його внутрішнього світу, допомагає автору відобразити взаємозв'язок коїться з іншими персонажами.

Отже виходить, що з всієї різнонаправленості мотиву пов'язані з усіма компонентами твору і виконує ряд важливих функцій. Головними є семантична, стилеобразуюча, жанрообразуюча, конструктивна. Також варто зазначити, що мотив не має завершеності.

Значить мотив- це повторюваний елемент у творі, але "повтор не лексичний, а функціонально-семантичний: той самий традиційний мотив може бути маніфестований в тексті нетрадиційними засобами, одна і та ж фабула може бути "розіграна" не властивими їй персонажами". [38] Мотив, який часто повторюється і головним у багатьох творах автора можна розглядати леймотив. У нього, як і в мотиву, є особливе завдання- це організація другого таємного сенсу, тобто підтекст. Щоб ще детальніше зрозуміти термін важливо знати, що лейтмотив- це саме повторюваний мотив у художньому творі, тобто допоміжна деталь для зв'язки образу.

"Інша країна" - це роман про відносини різного характеру: сексуальних, романтичних, дружніх. Історія обертається навколо того, як різні герої взаємодіють один з одним і як переплітаються їхні життя. Кесс, Вівальдо, Річард, Іда та Ерік, а також Руфус перед смертю - всі вони перебувають у контакті один з одним і у всіх розвиваються стосунки. Наприклад, відносини між Кес і Еріком змінюються від звичайного знайомства до коханців, коли між ними зав'язується роман. Проте всі персонажі відчувають самотність.

Вівальдо, наприклад, "had often thought of his loneliness as a condition which testified to his superiority. But people who were not superior were, nevertheless, extremely lonely – and unable to break out of their solitude precisely because they had no equipment with which to enter it".[11] Зрештою він розуміє, що він і його ж друзі "all equal in misery, confusion and despair".[11] Коли персонажі ставлять собі питання "what do we want to be? "[11] , Кес дає відповідь так: " one doesn't want to be simply інший grey, shapeless monster ".[11] Таким чином виникає питання про те як знайти свою особистість і як визначити для себе сенс, в якому полягає життя. Але багато хто з них зазнає невдачі і в той же час Вівальдо запитує себе: "What happened to people? why did they suffer so hideously?".[11]

Зі сказаного вище важливо відзначити, що таким чином автор підкреслює мотив самотності в романі. Багатолюдність Нью-Йорка контрастує

з пошуком себе та почуттям самотності героїв. Навіть будучи серед безлічі людей людина все одно відчуває самотність. Болдуїн характеризує, що в Нью-Йорку "one was never left alone in New York, one had, still, to fight very hard in order not to perish of loneliness".[11] Якщо говорити про людей, які там мешкають, то вони "seemed to have lost entirely any sense of their right to renew themselves. Whoever, in New York, attempted to cling to this right, lived in New York in exile – in exile from the life around him; and this, paradoxically, had the effect of placing him in perpetual danger of being forever banished from any real sense of himself".[11]

Небезпека життя у великому місті та характерній йому самотності полягає у втраті почуття реальності та самого себе, в принципі. Саме ця відсутність дійсності є у житті героїв. Кес навіть задається питанням про реальність у її житті та її близьких: "our lovers are out there in the real world, seeing real people, doing real things, bringing real bacon into real homes – are they real? are they?".[11] Їй не вистачає цього почуття. Однак, персонажі все ж таки страждають через те, що це виявилось труднощами знайти своє місце у світі, протистояти "втраченості, а так само надати якийсь ніякий сенс свого життя. У них не виходить знайти сенс свого існування і відповідно реальність теж.

Другий мотив, який представлений нашій увазі, це творчі амбіції. Він функціонує як метафора нещасних емоційних амбіцій, втілених у кількох героях роману. Вони мріють досягти повного самовираження через мистецтво, але зазнають поразки, коли стикаються з межами своїх явних обмежень. Вони майстри, але вони не великі майстри. Так чи інакше, кожен із центральних героїв має певний зв'язок із якимось із видів мистецтва, який він чи вона не можуть виконати, принаймні, не в рамках оповіді.

Іда хоче співати, однак, її талант перебуває "в розвитку", оскільки вона робить перші кроки у музичній кар'єрі. Але за фактом, вона не вдосконалюється як співачка протягом твору, хоча щось особливе, що приваблює людей, залишається недоторканим, як незгасна сила, яка часто

змушує її провокувати сварки та взагалі виступати проти близькості, дружби та будь-якого іншого занепокоєння про інших.

Однак, ця характеристика є її джерелом чарівності, але в той же час сіпає її до морального падіння. Вона стає підвладна контролю завдяки їй та формує її суворий діалог, який відштовхується від неможливої думки порозуміння через расові відмінності епохи. Таким чином, її оригінальність пов'язана із соціальною політикою, яка будує її характер та оточення. Вона є заручницею ідеї, яку не реалізувала і яку не може подолати. Ця деталь містить у собі функцію, щоб образно описати досвід чорноти. Потрібно відзначити той факт, що саме обмеження Іди становлять основу її чутливості і цей зв'язок зводить її з іншим центральним персонажем роману Вівальдо.

Вівальдо – молодий білий чоловік, який мріє стати письменником. Його переживання більшою мірою спрямовані на проблему успішного завершення своєї книги. Він також існує у стані прихильності до людей, які його оточують, але він відстежує за собою таке відчуття, що він не може їх повністю любити або співчувати їм. Хоча він припускає, що любить Іду і відчуває постійну прихильність до Еріка. Формується думка, що людина відрізана від інших.

Він заплющує очі на роман Іди з музичним керівником, але тим часом чіпляється за неї начебто вона ідея, яку він повинен обдумати для своєї книги, ідея, яка, на перший погляд, частково сформована, але ніяк не може повністю розкритися. Не маючи можливості повністю досягти бажаного, Вівальдо перебуває в неприємному усвідомленні того, що він є жертвою таємниці, яку він, на жаль, жадає. Поряд з цим свідомим "незнанням" він заперечує свій потяг до Еріка, тому він відкидає давнього друга, коли для нього ця дружба стає емоційно незручною і робить це двічі. В образі Вівальдо Болдуїн нам дає образне уявлення особливого виду Білого невігластва - благонамірного, щирого, але зрештою нездатного проникнути в особисте життя іншого.

Неможливість завершити роман для Вівальдо стає метафорою обмеженості

моральної уяви. Можна припустити, що Іда та Вівальдо визначаються лінією, яка, за фактом, їх поділяє, визначаються обмеженнями, які глибоко усунуті в суспільстві.

Наприкінці роману Іда каже Вівальдо: "You people think you're free. That means you think you've got something other people want — or need. And you do, in a way. But it isn't what you think it is. And you're going to find out, too, just as soon as some of those other people start getting what you've got now".[11] Вона посилається на печальну ситуацію Вівальдо, який закоханий у когось, кого він не може повністю зрозуміти та поспівчувати. І потім вона каже: "I feel sorry for them, I feel sorry for you. I even feel kind of sorry for myself".[11] Вони страждатимуть від розбіжностей, при цьому завжди залишаючись в опозиції, визначаючи один одного через різницю.

У тексті також є мотив падіння та грані. Деякі їх буквальні, наприклад, самогубство Руфуса. Також це певні натяки про те, що ви перебуваєте над прірвою, ризикуєте втратити себе в порожнечі і також не здатні зупинити падіння. Вівальдо сидить край даху, нервуючи своїх товаришів: "He stood up, moving too close to the edge, getting a dreadful glimpse of the waiting, baking streets".[11] Руфус і Леона живуть на самому краю, на самій околиці острова Манхеттен: "It was like the kitchen in St James Slip. He and Leona had ended their life together there, on the very edge of the island".[11] Ерік думає про падіння при їхньому діалозі з Лероєм: "and yet, in the same way that he knew that everything he had ever wanted or done was wrong, he knew that this was wrong, and he felt himself falling".[11] Вівальдо бачить уві сні Руфуса, який підштовхує його, щоб той піднявся на високу стіну і під час цієї дії у нього виникають такі думки: "Rufus' hands pushed and pushed and soon Vivaldo stood, higher than Rufus had ever stood, on the wintry bridge, looking down on death. He tried to look down, to beg Rufus for mercy, but he could not move without falling off the wall, or falling on the glass".[11] Таким чином, мотив дозволяє Болдуїну передати, як

персонажі роблять щось одночасно небезпечне та хвилююче, щось, що може знищити їх або дозволити їм літати.

І звичайно ж мотив, який складно залишити поза увагою це мотив блюзу та джазу. Давайте спочатку розберемо, яку роль блюз, в принципі, відігравав у культурі чорних людей. Історія блюзу починається з вираження "blue devils" у фарсовій п'єсі, написаній Джорджем Колманом у 1789 році. Значила ця ідіома стан меланхолії та депресії. Сама історія бере початок в Америці в ХХ столітті саме в епоху змін і винаходів. Деякі ритмічні елементи блюзу, як повтори та розгойдування мають африканське коріння. Часто мається на увазі, що якщо хтось "співатиме блюз" або "грати блюз", то це буде зроблено для того, щоб позбавити від "the blues" - туги. Це настільки важливо для виконавців блюзу, щоб підтримувати традицію, що не можна грати цю музику доки не виникне "blue feeling", тобто сумне відчуття. Блюзові пісні можуть набувати абсолютно різних форм, деякі з них виражають спільні почуття та стосунки.

Навіть саме Болдуїн, виступаючи на конференції афро-американських письменників у Нью-Йорку, заявив, що він як письменник сформувався "під впливом чорних музикантів... притому більшою мірою під впливом блюзів". Платівки Бессі Сміт допомогли йому в Парижі прийняти колір своєї шкіри, вони ж супроводжували його і коли він китався у світлі. Любив він працювати під таких виконавців, як Біллі Холлідей, Бессі Сміт, Рейні. Нерідко у романі можна зустріти уривки з пісень другої виконавиці: "There's thousands of people, Bessie now sang, ain't got no place to go, and for the first time Rufus began to hear in the severely understated monotony of this blues, something which spoke to his troubled mind". [11]

Зі творчості, виступів, інтерв'ю, статей письменника відомо, наскільки високо він оцінював музику чорних американців і він абсолютно не перебільшує її роль в історії афро-американців.

Музика для невольників була майже єдиною можливістю самовираження, прориву до духовного і, звичайно ж, формувала певний

національний характер. Вона в прямому сенсі стала засобом виживання, яке було досить сприятливим для душевного здоров'я афроамериканців, ніж будь-що інше, наприклад, маска дурного, добродушного, боягузливого хлопця, що одягається для обману білих людей. Важливо відзначити, що ця музика була народжена з страждань народу в ній присутній емоційно пережитий гіркий життєвий досвід народу яким вдалося знайти вільне, природне вираження. В ній ми можемо помітити прагнення витримати, вистояти, перемогти, але при цьому не втратити ні людяності, ні гідності, в ній закладена справжня "identity" афроамериканця. У блюзі знаходить своє повне вираження особистість співака чи співачки, почуття та настрої.

Протягом усього твору ми часто помічаємо мотив блюзу. На самому початку в американському барі грають джаз, герої відвідують джаз-клуби, вони танцюють і співають під блюз, що свідчить не лише про близькість до цих видів мистецтва, а й про їхню готовність приймати страждання такими, якими вони є.

В одному з епізодів, коли Руфус проходив повз клуба звідки долинала джазова музика, оповідач нам говорить про те, що той факт, як грали чорні музиканти було жахливим видовищем: "The music was loud and empty, no one was doing anything at all, and it was being hurled at the crowd like a malediction in which not even those who hated most deeply any longer believed. They knew that no one heard, that bloodless people cannot be made to bleed".[11] Таким чином, нашу увагу намагаються звернути на те, що навіть джазова музика вже не та, не має того ж посилу, який був створений музикантами раніше і відчувається тут такий посил, ніби всяка надія на реальну свободу та права афроамериканців втрачається, тим самим виражаючи в їх незацікавленості вже.

Варто також зазначити, що протягом роману "Інша країна" музика блюзу здебільшого виникає, коли відбувається якась трагедія і тим самим настрої твір змінюється додаванням цієї мелодії. Наприклад, у момент, коли Руфус

приходить до Вівальдо після довгих поневірянь, щоб підкреслити його пригніченість у настрої і те, що спонукало його на самогубство, супроводжується блюзом Бессі Сміт: "Then there was silence, except for the voice of Bessie Smith. When my bed get empty, make me feel awful mean and blue, My springs is getting rusty, sleeping single like I do".[11] Тобто завдяки цій музиці ми глибше розуміємо характери Руфуса та Іди, відчуваючи, як їхня боротьба пов'язана з довгою історією боротьби афроамериканців в Америці.

3.3. Часова та просторова організація твору

Художній текст, незалежно від цього, якого літературному жанру належить, відбиває події явища чи психічну діяльність. У будь-якому творі відображено час і простір, щоб побудувати просторово-часовий опис. За визначенням А. Ніколюкін художній час сприймається як одна з найважливіших характеристик художнього образу, що забезпечує цілісне сприйняття твору. Літературний образ у розвитку відтворює картину світу. Розповідь завжди розташована "в часі" завдяки чому відбувається розгортання сюжету. Час відіграє у організації структури твору, його стилістичного, образотворчого і мовного плану. [24;321-324] Будь-яке твір містить ті чи інші тимчасові маркери, які характеризують дії з боку тимчасової тривалості, наприклад, дії можуть відбуватися "раптово, несподівано", подія може також "тягтися нескінченно". І такі мовні одиниці впливають на мовлення тим, що надають їй динамічності.

Також час впливає на тематику твору. Часом у композиції твори визначається як загальна тривалість сюжету, а й те, як розташовані його частини. Наприклад, для детективу характерна ретроспектива, перестановка епізодів, порушення ланцюга "причина-наслідок", прискорення та уповільнення розповіді тощо. Виходить, що тимчасова організація впливає і

структуру. Вчені стверджують, що існують різні типології: об'єктивний та суб'єктивний, фантастичний, фізичний час.

На думку Г. Золотова, час у творі має у собі взаємодію трьох компонентів: календарного часу, подієвого часу, суб'єктивного часу.[28;23] На думку Б. Успенського воно може бути лінійним та циклічним. Анотація лінійний час. Його можна назвати якимось "каркасом", у рамках якого розвивається світ художнього твору.[50;240] Халізеєв взагалі розрізняє такі характеристики художнього часу: тривалість або стислість зображуваного події; однорідність чи неоднорідність ситуацій; "порожнеча" часу. А також такі різновиди часу як біографічний час, історичний час, космічний час, календарний час, добовий час.[51;400]

За словами Д. Ліхачова, чим ширше стають уявлення про змінність світу, тим більшу значущість знаходять у літературі образи часу: письменники все більш ясно усвідомлюють і засмучують "різноманіття форм руху", "володіючи світом у його тимчасових вимірах".[32;360]

Простір-одне з основних проявів реальності, з яким може зіткнутися людина. Воно заповнене речами, людьми. І. Чернухіна породжує простір як "продукт творчості автора, естетичний спосіб мовного втілення фізичного та філософського аспектів простору в межах прозового та поетичного тексту".

[53] Ю. Пихтіна взагалі пише, що "будь-яка вказівка на простір здійснюється у творі за допомогою художніх образів". Такими маркерами можуть бути вказівки країни, назв міст, топографічного простору. Вони можуть також виноситися в заголовок.[45]

У літературі існують різні просторові картини, як образи простору замкнуті та відкриті, земного та космічного, реально видимого та уявного. Художні твори мають властивість поєднувати простори різного виду. Маркерами текстової категорії простору є лексичні, морфологічні, синтаксичні засоби вираження. Загалом використовується два способи позначення просторової організації художніх творів-топос та локус. Топос-це відкриті

простори, як топомс степу, а локус-закриті, як локус міста. В даний час в літературі два основні поняття щодо цього терміна. По-перше, це "загальне місце", а по-друге, це "місце розгортання смислів".

Як ми вже з'ясували простір і час немислимі один без одного. При злитті цих категорій у літературному творі час стає відчутним, а простір посилюється. Це явище називають хронотопом. Більшою мірою він відображає уявлення автора про світ. М. Тamarченко дає таке визначення: "термін, введений у поетику М. М. Бахтіним для позначення взаємозв'язку та взаємозумовленості (при домінуванні тимчасового початку) тимчасових та просторових образів та характеристик світу персонажів у літературному творі". [43;87-91]. Однак, дослідниками доведено, що категорія простору більш важлива у хронотопі, ніж час.

На основі просторово-часових зв'язків дослідник Я. Левченко виділяє такі рівні хронотопу: топографічний, психологічний та метафізичний.[50;240] На його думку, перший пов'язаний з певними подіями та конкретним історичним місцем та часом у романі. І тут читач " чує " лише голос автора. З топографічним хронотопом тісно пов'язаний психологічний, оскільки перший створений сюжетом, а другий вже є самосвідомістю персонажа. І тут голос автора перегукується з голосом персонажа. Метафізичний ж у свою чергу пов'язаний вже з ідейним осмисленням усього тексту, його простору та часу. Тут автор стає видимим і саме він встановлює мову опису.

У літературі існують різні просторові картини, як образи простору замкнуті та відкриті, земного та космічного, реально видимого та уявного. Художні твори мають властивість поєднувати простори різного виду. Маркерами текстової категорії простору є лексичні, морфологічні, синтаксичні засоби вираження. Загалом використовується два способи позначення просторової організації художніх творів-топос та локус. Топос-це відкриті простори, як топомс степу, а локус-закриті, як локус міста. В даний час в

літературі два основні поняття щодо цього терміна. По-перше, це "загальне місце", а по-друге, це "місце розгортання смислів".

Як ми вже з'ясували простір і час немислимі один без одного. При злитті цих категорій у літературному творі час стає відчутним, а простір посилюється. Це явище називають хронотопом. Більшою мірою він відображає уявлення автора про світ. М. Тamarченко дає таке визначення: "термін, введений у поетику М. М. Бахтіним для позначення взаємозв'язку та взаємозумовленості (при домінуванні тимчасового початку) тимчасових та просторових образів та характеристик світу персонажів у літературному творі". [42;87-91]. Однак, дослідниками доведено, що категорія простору більш важлива у хронотопі, ніж час.

На основі просторово-часових зв'язків дослідник Я. Левченко виділяє такі рівні хронотопу: топографічний, психологічний та метафізичний.[50;240] На його думку, перший пов'язаний з певними подіями та конкретним історичним місцем та часом у романі. І тут читач " чує " лише голос автора. З топографічним хронотопом тісно пов'язаний психологічний, оскільки перший створений сюжетом, а другий вже є самосвідомістю персонажа. І тут голос автора перегукується з голосом персонажа. Метафізичний ж у свою чергу пов'язаний вже з ідейним осмисленням усього тексту, його простору та часу. Тут автор стає видимим і саме він встановлює мову опису.

У міському середовищі, в якому фізичний клімат відображає духовний стан людей, є щось на кшталт жахливого дантовського пекла ув'язнення та ізоляції. Таким чином, місто як місце дії стає символом сучасної американської цивілізації та її морального хаосу. Болдуїн також гостро висловив у своєму інтерв'ю: "I miss New York but I can't work there. I can't write. I must have isolation in order to start again. Pressures are too much in New York. You spend all your time resisting. You don't find out what you are thinking or dreaming. It isn't personal. It's the city".[11]

В результаті місто постає в книзі, як свого роду пустир, в якому кожен персонаж бореться за те, щоб жити і спілкуватися з іншим, щоб виправдати свою власну самосвідомість і постійно оновлювати своє відчуття людського буття: "It was a city without oases, run entirely, insofar, at least, as human perception could tell, for money; and its citizens seemed to have lost entirely any sense of their right to renew themselves. Whoever in New York, attempted to cling to this right, lived in New York in exile-in exile from the life around him; and this paradoxically, had the effect of placing him in perpetual danger of being forever banished from any real sense of himself".[11] Ми можемо розглянути назву як символи кількох аспектів оповідання.

Географічно ця назва символізує Нью-Йорк, а саме іншу "країну" американської цивілізації- "that city which the people from heaven had made their home"[11] і в який Ів їде у пошуку нового життя. "And you can't ask yourself that question because there's no way in the world for you to know what Rufus went through, not in this world, not as long as you're white"[11]-говорит Ида. У діалозі між Кес та Ідою звучать такі слова: "there are other countries"[11], при цьому маючи на увазі, що білий і чорний можуть жити разом там із меншим почуттям вини провини та страху, але і звичайно ж із ймовірністю радості.

Франція теж є таким місцем, де ідилічний зв'язок двох чоловіків може нести в собі ніжність та турботу, які недоступні їм у Нью-Йорку: "And perhaps they had never before so belonged to each other, had never before given or taken so much from each other, as they did now. He fell asleep, thinking, «Life is very different in New York».

3.4. Засоби втілення образів персонажів: специфіка психологізму

Кінець XIX - початок XX століття прийнято вважати періодом загальної психологізації літератури. У цей час гостро стояло питання про опис внутрішнього світу людини. Саме у другій половині XIX століття фокус

перевівся з відтворення реальності обставин та соціальної сфери на особистість людини. Б. Проскурін зазначає повна психологізація літератури у другій половині XIX століття сформувала, з одного боку, формування системи художнього психологізму як поетичного принципу, а, з іншого боку, мала певний вплив на відкриття нових форм художнього соціального висновку. [44] Психологізм формує динаміку душевного життя людини, психічні стани в її душі та свідомості. Він допомагає "знайти спосіб, канал" для з'єднання "істинної, мало не незбагненої" дійсності внутрішнього світу душі та "існуючої дійсності". [29] Психологізм як самостійну частину в літературі можна розглядати тільки тоді, коли за певних умов предметом розгляду стає тип свідомості і сприйняття людиною себе, своїх особистих відносин з суспільством. Не виключаю той факт, що ми можемо розглядати як спосіб емоційного на читача.

Будь-яка фраза, як у нашому випадку, наприклад, "He smiled and said, gently"[11] або "he felt it very sharply and sadly, and he knew that LeRoy felt it, too"[11] так чи інакше інформує нас про почуття і переживання вигаданої особистості будь то літературний персонаж чи ліричний герой, але це ми ще не можемо назвати психологізмом. Психологізм-це особливе зображення внутрішнього світу людини художніми засобами, то наскільки глибоко автору вдасться проникнути в душевний світ героя, вміння в деталях описувати різні психологічні стани, тобто почуття, бажання, думки, навик помічати нюанси переживань. Отже, можна дійти висновку, що психологізм є стильове єдність, саме систему засобів і прийомів, які сфокусовані переважно на повний, глибоке і детальне розгляд внутрішнього світу героїв. У такому разі ми можемо говорити про "психологічний роман", "психологічну драму", "психологічну літературу".

Той факт, що психологізм може проникати у внутрішній світ людини означає, що вона притаманна будь-якому мистецтву, але саме література має унікальні можливості опанувати душевні стани та процеси завдяки своїй

образності. Варто зазначити, що головний елемент літературної образності – це слово, а споріднена частина душевних процесів відбуваються у вербальній формі, що й відзначає література. Література сама по собі найбільш психологічна з усіх мистецтв, крім кіно, яке також користується літературним сценарієм.

Залежно від роду літератури допоміжні деталі для розкриття внутрішнього світу персонажа можуть відрізнятися. Так, наприклад, у ліриці психологізм має експресивний характер, це означає, що "погляд з боку" на душевні переживання неможливий. Ліричний герой або висловлює свої почуття та емоції, або займається психоаналізом, або ж занурюється в ліричний роздум. А ось у драматургії головним способом транслявання внутрішнього світу є монологи дійових осіб, які в якомусь плані схожі на ліричні висловлювання. Однак, найбільше можливостей для зображення внутрішнього світу людини має епічний рід літератури.

Для того, щоб психологізм з'явився в літературі, потрібен достатньо високий рівень розвитку культури суспільства, але найголовніше, щоб людська особистість розглядалася як цінність, але його виникнення неможливе при прилові, якщо культура заснована на тоталітаризмі. У літературі сформувалася система засобів, форм та прийомів психологічного зображення, яка найчастіше індивідуальна у кожного письменника. Існує три форми психологічного зображення. Перша їх пряма, а друга – непряма, оскільки вона передає внутрішній світ героя не природно, а через зовнішній вплив. Але автор має третю можливість повідомити про думки і почуття персонажа шляхом називання тих речей, які відбуваються у внутрішньому світі.

Одним із прийомів психологізму є художня деталь. Наприклад, це можуть бути зовнішні деталі: портрет, пейзаж тощо. Таким потртретні елементи, як "blushed", "pale" передають психологічний стан "безпосередньо" і природно, що це показує співвідношення з будь-яким душевним рухом.

Елементи пейзажу також мають психологічний сенс. Певні умови природи так чи інакше співвідносяться з людськими почуттями та переживаннями, наприклад, сонце – з радістю, дощ – з сумом тощо. І останній не менш цікавий прийом психологізму – це прийом замовчування. Його головна мета- це те, що письменник нічого не говорить про внутрішній світ героя абсолютно нічого для того, щоб читач сам провів психологічний аналіз, але при цьому даючи натяк, що його світ заслуговує на увагу.

"Інша країна" - це прояв сили, що рухається адреналіном, розчаруванням і сексуальною заклопотаністю між персонажами, які стикаються один з одним і навпаки, які почуваються художниками, що пливають за течією, але водночас відчужені один від одного, а більшою мірою від самих себе. Як можна помітити, герої борються із усвідомленням того, що вони поступово втрачають молодість, оптимізм та невинність в американському суспільстві.

Якщо почати розгляд героїв, то оповідання варто почати з Руфуса, якого автор представляє перед нами, як втілення "Чорної люти", джазовий трубач, який ходить по лезу ножа і втратив будь-яку надію емоційно впоратися з тими жахливими речами, які він зробив по відношенню до своїй коханій Леоні, білій жінці, яка рятувалася від брудного минулого на Півдні, вибравши як притулок неблагополучний союз, а ще й усі жахливі речі, що сталися з ним протягом усього життя. Вівальдо, який за національністю був італо-американцем з фетишем на чорних дівчат і жінок, але який так само досить часто стає об'єктом емоційного насильства з боку своєї закоханої Іди. Вона ж, у свою чергу, була сестрою Руфуса, чорношкірою жінкою, яка всіма можливими способами намагалася вибратися з гетто. Ерік же колишній коханець Руфуса, який нещодавно повернувся з вигнання до Парижа, але вже встиг бути замішаним у романі з Кес, яка була політично ліберальною заміжньою жінкою, яка насправді переживала кризу середнього віку і намагається зрозуміти свої почуття страху та двозначності щодо чорношкірим,

расової несправедливості, а також американської мрії про життя середнього класу.

Тема вигнання та відчуження душить кожен сторінку книги. Вівальдо взагалі думає про Іде як про "іншу країну", але в той же час він приголомшений своєю здатністю зрозуміти її біль і втраті, коли той накидається на нього. Навіть саму дію, коли відбувається інтимна близькість часто зображується в майстерні прозі і це Болдуїн використовував для зображення втрати або відчуження: "every movement that seemed to bring her closer to him, to bring them closer together, had its violent recoil, driving them farther apart. Both clung to a fantasy rather than to each other, tried to suck pleasure from the crannies of the mind, rather than surrender the secrets of the body".[11] Слід зазначити, що у романі статевий акт- це політика, але водночас і порятунок. Він використовується, щоб помститися білій людині або просто маніпулювати, обманювати, спокушати, підкорятися та інше. Можна зробити висновок, що письменник таким чином хоче, щоб читач разом із дійовими особами розкрив сексуальні ролі, які нав'язані як чорним, так і білим внаслідок соціальних умовностей. В "Іншій країні" у персонажів Болдуїна виникають раптові травматичні прозріння про те, що вони жили в "чужій країні" свого розуму в плані їх сексуальної ідентичності або їх співучасті в расистській інфраструктурі американського суспільства. Дослідник надав читачеві вирішити, чи є надія на розв'язку роману, чи побачить хтось із персонажів проблиск кохання, яке вільне від політичного панування чи підпорядкування, расового чи сексуального вантажу.

Усі кроки без винятку, які роблять персонажі Болдуїна, які ведуть до самореалізації чи служать мостом через соціальну прірву, супроводжуються зрадою чи руйнацією. Щоб Вівальдо прийняв власні почуття, йому доводиться змінити Ідею. Щоб Іда зберегла своє внутрішнє полум'я, їй також доводиться змінити Вівальдо. Таким чином, автор дає нам зрозуміти, що для того, щоб

вони були разом, вони повинні визнати, що їм доведеться любити один одного, завдаючи при цьому один одному біль.

Другорядні персонажі "Іншої країни" проходять ту ж сюжетну лінію, роблячи кроки до чесноої оцінки себе, але при цьому ставляться під загрозу найважливіші відносини у своєму житті. Вони мотивують до якогось страшного ризику, відкриваючи прірву під своїми ногами, але при цьому відчуваючи велику небезпеку. Персонажі Болдуїна досягають свого роду впевненості у достовірності, але також вони показують лінію розлому особистих недоліків, а саме егоїзм, який поєднує кожного персонажа у романі.

Вівальдо та Ерік лише два персонажі роману "Інша країна", які страждають під вагою кохання. У ліжку поряд зі своїм коханим Вівальдо відповідає на освідчення в коханні: "what can we really do for each other except— just love each other and be each other's witness?"[11] Ерік, чоловік, з яким спить Вівальдо, сидить і спостерігає як складність їхнього кохання розриває його. Вівальдо продовжує: "And haven't we got the right to hope—formore? So that we can really stretch into whoever we really are?"[11] Заплутані персонажі стають майже неможливими для керування у міру того, як глави вичерпуються, і кожна дія одного персонажа призводить до наслідків інших.

А ось, наприклад, відносини Руфуса і Вівальдо, як давніх друзів, засновані переважно на владі. В одній із критичних сцен вони взагалі порівнюють геніталії, щоб визначити, хто сильніший за мірками чоловіків. Такі дії демонструють їхню вульгарність, яка робить явними їх отруйне чоловіче розуміння панування. Також це можна побачити у поведінці Руфуса стосовно Леоні як словесно, і фізично. Він загрожує життю Вівальдо, коли побоюється інтересу свого друга до нього, що могло б позбавити його влади над ним. Вівальдо також словесно ображає Іду, яка залишається у відносинах з ним, але при цьому зраджує його з іншим білим чоловіком. У їх суперечці ми дізнаємося про її час, який вона проводила в бізнесі інтимного характеру та про її білих клієнтів, що також розкриває її владний пошук влади як

афроамериканкою: "How I hated them, the way they looked, and the things they'd say, all dressed up in their damn white skin, and their clothes just so, and their little weak, white pricks jumping in their drawers. I thought to myself, Shit, this scene is not for me. I wanted them to be at mine".[11] Вівальдо входить у сексуальний зв'язок з Еріком із тими самими сумнівами, як і Руфус. Він вважає себе гетеросексуалом і ця частина його вважається важливою у тому, як він бачить себе. Спочатку він прикидається, що не знає про те, що відбувається між ними і при цьому хоче покласти всю відповідальність на Еріка: "He thought to keep his eyes closed in order to take no responsibility for what was happening. This thought made him ashamed".[11] Вівальдо дійсно бореться з тим, щоб не підкоритися нетрадиційному сексуальному досвіду, але, на відміну від Руфуса, він все одно це робить. Інтимна сцена з Еріком дає йому відчуття себе, яке він втратив: "He tried to will himself back into his adolescence, grasping Eric's strange body and stroking that strange sex.and they lay together in this antique attitude, the hand of each on the sex of the other, and with their limbs entangled, and Eric's breath trembling against Vivaldo's chest. The childish and trustful tremor returned to Vivaldo a sense of his own power".[11] Знаходження з Еріком для Вівальдо це рівнозначно тому, щоб бути із самим собою, і він не раз коментує, що тіло його партнера є дзеркальним відображенням його власного тіла: "How strange it felt, this violent muscle, stretching and throbbing, so like his own but belonging to another! And this chest, this belly, these legs were like his, and the tremor of Eric's breath echoed his own earthquake".[11] Він відчуває, що Ерік дає йому саме те, що йому потрібно зараз, дозволяючи йому знову зрозуміти себе.

В інтимному зв'язку з Еріком відсутнє насильство і суперництво, які були відмінною рисою його відносин з Ідою: "He remembered how Ida, at the unbearable moment, threw back her head and thrashed and bared her teeth".[11] Такий різкий опис Іди під час її кульмінації має контраст із більш чуттєвою мовою, яка використовується для опису досвіду Вівальдо з Еріком: "he now heard himself murmur, Oh Eric. Eric.He pulled Eric to him through the ruined

sheets and held him tight. And, Thank you, Vivaldo whispered, thank you, Eric, thank you".[11]

Кесс також бореться з рішенням про те, щоб мати інтимний зв'язок з Еріком. Її особистість у той час, коли з-поміж них зав'язувався роман, визначалася тим, що вона була дружиною Річарда. Кесс усвідомила до кінця роману, що дозволила своїй ролі у суспільстві поглинути її самовідчуття. Роман викорінює у ній здатність вважати себе вірною дружиною, і вона за підсумком залишається ні з чим. "How can one have dreamed so long"[11], питає Кесс, маючи на увазі, як довго вона жила, думаючи, що як шлюб і її життя міцні. "Now I don't know what's real. one doesn't want to be simply another grey, shapeless monster".[11] На жаль, Кесс стала саме такою. Вона не розуміє, хто вона така, бо роман із Еріком зруйнував її ілюзії.

Те, як Ів вимовляє ім'я Еріка нагадує Вівальдо те саме після того, як між ними стався статевий акт. Обидва вимовляють його ім'я з благоговінням, начебто він є щось одночасно інше, але також час знайоме. Вигляд Еріка здатний стерти всі сумніви та страхи Іва, замінивши їх радістю. Проте, читачеві вже відомо, що Еріка мучать сумніви та страхи з приводу того, що станеться з ним та Івом. Очевидно, що Ів проектує образ, який йому потрібно бачити на Еріка. Кен Охі зазначає, що опис Еріка Болдуїном нагадує Статую Свободи, а його волосся утворює корону. [16;15] Насправді це ставить під сумнів міцність їхніх стосунків. Ерік дозволяє своїм партнерам воз'єднатися зі своїми особистими "я", на мить відмовляючись від своїх соціальних "я". Таким чином, Болдуїн спочатку представляє можливість свободи і звільнення через любов, а потім розповідає про те, а потім передбачає неможливість її збереження.

Сила це саме те, що ми бачимо знову і знову у відносинах між персонажами, а саме запекла боротьба за владу. Кесс бореться за владу над своїм чоловіком, з яким у них руйнується шлюб. Вона одержує цю силу над ним, але шляхом роману з Еріком, який мав нетрадиційну орієнтацію. Він же у

свою чергу прагне влади над своєю сім'єю, яка є південними расистами, не тільки за рахунок любові до чоловіків, а й за особливий потяг до афроамериканців. Зацікавленість Еріка у чорних чоловіках також формує владу над його коханцями, знелюднюючи їх. При описі його бажання Болдуїн пише: "the bodies of dark men, seen briefly, somewhere, in a garden or a clearing, long ago, sweat running down their chocolate chests and shoulders, their voices ringing out, the white of their jock-straps beautiful against their skin, one with his head tilted back before a dipper—and the water splashing, sparkling, singing down!"[11] Хоча Руфус не може емоціонально підкоритися Еріку через те, що це не узгоджується з його уявленням про себе як про афроамериканця з нетрадиційною сексуальною орієнтацією. Взагалі багато критиків сприйняли Еріка як зцілюючий вплив у романі. Наприклад, Вільям Коен назвав його "universalized gay white savior"[4;15] Таким чином, можна зробити висновок, що він демонструє зцілюючу любов, переносячи її на раси та на інтимний зв'язок. Між Кес, Вівальдо та Івом у нього відбувається статевий акт, який є в якомусь плані зцілюючим, даючи своєму партнеру те, чого він найбільше потребує. Його відносини з Руфусом пов'язані з невпевненістю та боротьбою за владу. Ця динаміка є однією з проблем, яка руйнує відносини Руфуса та Еріка. Психічне та емоційне насильство, яке він обрушує на Еріка, представлене нам як помста за примус його до сексуального підпорядкування, тим самим стверджуючи сили Руфуса. Це можна простежити з першого уривку роману, у якому їх стосунки обговорюються з погляду Руфуса: "Eric had always been nice to Rufus. He had had a pair of cufflinks made for Rufus, for Rufus' birthday, with the money which was to have bought his wedding rings: and this gift, this confession, delivered him into Rufus' hands".[11] Руфус відкриває свою боротьбу проти расового придушення у своїх відносинах з Еріком, але той факт, що Руфус як чорний громадянин не є причиною того, що їхні стосунки сповнені труднощів. Якщо розглядати їх статевий акт як питання підпорядкування, Руфус може підтвердити свою думку про те, що Ерік, як біла

людина, хоче домінувати над ним, хоча це не є рисою його характеру почуттів до нього. Автор все ж таки не дає жодних вказівок на те, що Ерік не любив Руфуса. Причина, через яку вони не можуть встановити зв'язок, полягає в тому, що Руфус не може відокремити своє особисте "я" людини, яка відчуває ідіє від свого "я" афроамериканця, який страждає. Складно не помітити, що кожен відносини у романі приречені на руйнування, тому що персонажі не можуть відокремити своє публічне "я" від свого особистого.

Насправді герої роману сповнені протиріч. Існують помітні протиріччя між тим, як вони почуваються і тим, як вони діють, про що вони думають і що вони хочуть, щоб інші думали, що вони відчувають. Ці протиріччя якраз і призводять до ненависті до себе, оскільки вони щосили намагаються знайти себе на основі соціальних параметрів. Вони самі на себе одягають ярлики поведінки, щоб примирити свою поведінку з тим, хто вони є.

Хоча Леона представляється нам як повноцінний персонаж як така, але грає другорядну роль, Кес і Іда виділяються як важливі постаті у сюжеті.

Питання гендерного придушення з погляду жінки піднімається між Кес і Річардом під час їхньої розмови в першій частині. Після того, як вона робить заяву про те, що жінки можуть читати між рядками, але її чоловік не підтримує її думку як "something women have dreamed up"[11], вона відповідає глузуванням, кажучи "something women have dreamed up. But I can't say that— what men have dreamed up".[11] Вона, як і раніше, змушена ризикувати своїм сімейним життям у романі, перебуваючи в подружній невірності. В аналізі Ернесто Хав'єра Мартінеса наголошується, що Кес ризикує чимось на кшталт психологічного самогубства через свої подружні зради з Еріком. У сварці з Річардом вона намагається зізнатися і як пояснення каже, що у Еріка було "a sense of himself", те, що Кес хоче отримати собі. Через її роман і заключну сварку з Річардом стає зрозумілим, що Кес страждає від тієї ж суперечливої проблеми особистої ідентичності, з якою стикаються інші

персонажі. Їй доводиться боротися з незадоволеністю, яку вона пригнічувала раніше, щоб мати певну функцію в сім'ї, чого очікували від жінок її часу.

Нарешті, багато критиків підкреслюють роль Іди у формуванні інших персонажів, але з підкреслюють її як повністю розкритого персонажа.

Наприклад, Труддя Харріс говорить про неї "though she has a recognizable presence, she is more a medium, a vehicle for the memory of Rufus and the medium through which the whites can exorcise their guilt for having somehow failed Rufus".[11]

Що стосується її відносин з Руфусом, треба враховувати її нездатність змиритися з його сексуальністю. Що стосується її відносин з Руфусом, треба враховувати її нездатність змиритися з його сексуальністю. Вона говорить про їхні стосунки: "He wanted a roll in the hay with my brother, too. He wanted to make him as sick as he is".[11]

Іда засуджує інших персонажів за те, що вони недостатньо знають її брата, але бісексуальність - це не те, з чим вона може змиритися. Насправді вона так само винна, як і інші герої, яких вона має намір критикувати. Цей недолік допомагає виділити її окремо від брата і допомагає у створенні складного, але правдоподібного персонажа. Іда розглядається насамперед через свій досвід як чорношкіра дівчина, і саме тому її стосунки з Вівальдо загострюються. Як і Кес, Іда ризикує зруйнувати свої відносини з Вівальдо, коли зізнається у романі з іншим міжчином, кажучи: "I used to see the way white men watched me, like dogs".[11]

Екзотичність - це проблема, унікальна для характеру Іди, але яка посилює її ідентичність чорношкірої дівчини, особливо коли вона полягає у відносинах з білим чоловіком. На відміну від Кес, Іда з раннього віку знала про расові бар'єри, що змушувало її усвідомлювати, як білі люди можуть ставитися до неї. У якийсь момент вона називає Кес "the biggest, coolest, hardest whore around"[11], що говорить про її суперечливе уявлення. На

відміну від Кес Іда могла повністю відкритися Вівальдо про расові та гендерні бар'єри, які заважали їм повністю дізнатися один одного.

ВИСНОВКИ

«Інша країна» — глибоко складний, часом навіть непроникний літературний твір про особистість у суспільстві. Це зразковий роман, у якому варто розглянути те, як теорія перетину може бути виявлена у культурних творах, що передують нашому розумінню взаємопов'язаної системи дискримінації. Особливо при розгляді того, як роман є ранньою спробою зобразити інтерсекційність у літературі, можна сказати про те, як різні форми пригнічення перетинаються в романі. «Інша країна» передувала кінцю 1960-х років, коли набагато більший інтерес був спрямований на політичні питання сексуальності і гендера поряд із прагненням до расової рівності.

Болдуїн звинувачує Америку в її моральному провалі і хоче, щоб вона відповідала за те, що вона зробила. Одна з речей, які він говорить у своєму незакінченому рукописі «Пам'ятай цей дім», полягає в тому, що «для мене є великим потрясінням той факт, що країна, яка є місцем вашого народження і якої ви зобов'язані своїм життям і своєю особистістю, всій своїй системі реальності не має еволюціонував у будь-якому місці для вас». Пошуки афроамериканської ідентичності були довгим, важким і жорстоким шляхом, чого не мало бути для людей, які є такими самими американцями, як і їхні сусіди. Незважаючи на те, що відбулися деякі зміни щодо расових відносин, нам слід замислитися над тим, чи змінилося щось насправді. До слів Болдуїна варто повернутися, тому що він сказав: «Що час принесе американцям, нарешті, їхню власну ідентичність».

Кохання виявилось дуже важливим в «Іншій країні» Джеймса Болдуїна. Дослідження поняття кохання показало, що кохання часто розглядається як основа для соціальних змін. І Мартін Лютер Кінг-молодший, і Белл Хукс виступали за «етику кохання», яка б призвела до соціальних змін і більш рівноправного суспільства. У той час як Кінг в основному сповідує підхід «люби свого гнобителя», Болдуїн наголошує на «посткатегоріальній» формі кохання. У підході Болдуїна до кохання кожен розглядається у своїй індивідуальності, а не відповідно до того, до якої соціальної категорії він належить. Болдуїн також проводить різницю між «дитячим» поняттям любові і глибшою любов'ю, що він описує як «стан буття чи стан благодаті».

В «Іншій країні» любов, яку Болдуїнсповідує, також висувається як любов, необхідна для подолання соціальної нерівності, що заважає відносинам. Показуючи, як це соціальна нерівність і жорсткі соціальні структури, присутні у суспільстві, вторгаються в особисті відносини, роман

має на увазі любов, у якій відкидається ця соціальна нерівність. Таким чином, вона виявляється єдиним способом, яким може зникнути соціальна нерівність. Ця любов має бути адресована кожному. Інша Країна також сповідує "любов як практику свободи". Проте персонажі дотримуються підходу «люби свого гнобителя», який у романі знову перетворюється на ненависть; соціальна нерівність зберігається у відносинах для людей.

Отже, особисті стосунки між персонажами були вивчені, щоб зрозуміти, як «Інша країна» пропонує встановити значущі стосунки з іншим і, як наслідок, досягти соціальних змін завдяки зміні особистих стосунків. На особистісному рівні, де людина надає сенсу свого життя і створює значні відносини з іншими, любов також представлена як спосіб подолання «втраченості», яку вона відчуває. Вказуючи на самотність персонажа і на те, як людина несе відповідальність за своє життя, «Інша країна» представляє подвійне уявлення про кохання; по-перше, є необхідність себелюбності. Кохання — єдине, що може зробити життя стерпним, але зробити його таким залежить від нас самих; любов до себе представлена як основна передумова будь-якого стерпного життя. Однак доведено, що присутність іншого неминуча в іншій країні. Персонажі схильні використовувати іншого як об'єкт як «пробний камінь реальності». Це призводить до того, що в романі здається, що ніхто не здатний підтримувати здорові стосунки.

Аналіз концепції кохання в «Іншій країні» показує важливість кохання для вирішення як соціальних, так і особистих проблем. Незважаючи на те, що персонажі «Іншої країни», можливо, не досягли двох найбільш необхідних форм кохання — трансцендентного кохання для подолання соціальної нерівності та любові до себе для подолання своєї «втраченості», «Інша країна» показує, що це шлях подолання життєвих проблем. Як тільки це буде досягнуто, відчуження від суспільства і самотність зникнуть, і виникнуть значні відносини.

Вклад Болдуїна у формування афроамериканської ідентичності величезний, тому що він надав свій власний досвід та свій погляд на речі. Він

вказав на небезпеку расизму та його вплив на афроамериканську ідентичність. Крім того, він наголосив на важливості розуміння нашого минулого, щоб зрозуміти сьогодення та майбутнє. Написавши про соціальні проблеми та норми, Болдуїн спробував показати нам, що вони існують не просто так. Хоча часто здається, що вони існують для того, щоб обмежувати нас, соціальні норми також існують для того, щоб захистити нас від образ і заподіяння шкоди іншим.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Baldwin, J. (1989) "The Last Interview (1987) by in Quincy Troupe", in Qu. Troupe (ed.) James Baldwin: The Legacy, p. 140
2. Breit, H. James Baldwin and Two Footnotes / H. Breit // The Creative Present: Notes on Contemporary American Fiction / ed. by Nona Balakian and Charles Simmons. – New York : Doubleday, 1963.- p.23
3. Charles Newman, "The Lesson of the Master : Henry James and James Baldwin," Yale Review, 1966. p.-47
4. Cohen, William A. "Liberalism, Libido, Liberation: Baldwin's Another Country, 1991.- p.15
5. Cook B. The Beat Generation. The tumultuous '50s movement and its impact on today. N. Y., 1971
6. Dance, Daryl Cumber. "James Baldwin." In Black American Writers: Bibliographical Essays, edited by M. Thomas Inge, Maurice Duke, and Jackson R. Bryer, 73-120. Vol. 2. New York: St. Martin's Press, 1978.- p.89-106
7. Dickel S. Black/Gay: The Harlem Renaissance, the Protest era, and Constrictions of Black Gay Identity in the 1980s and 90s. Berlin. 2011. -p. 179
8. Emerson R. W. Complete Works (Riverside Edition). Boston, 1883, v. I, p. 52-56
9. Freeburg, Christopher. "Baldwin and the Occasion of Love", in The Cambridge Companion to James Baldwin, ed. Michele Elam, Cambridge University Press, 2015, p. - 181
10. Harry T. Moore, ed. Contemporary American Novelists, Mailer's Discussion of Baldwin, 1964
11. James Baldwin "Another country"
12. James Baldwin, Collected Essays, ed. Toni Morrison (New York: Library of America, 1998), p. 229-230
13. King Jr., Martin Luther. "Letter From Birmingham Jail", U.C. Davis Law Review, vol. 26, no. 4, 1993 (1963), p. 838
14. King M. L. Where Do We Go from Here: Chaos or Community? Boston:

Beacon Press, 2010. p.109

15. Lawrence R. Striking the Root: Essays on Liberty. New York: Vintage Books, 1995. - p. 110

16. Ohi, Kevin. "I'm not the boy you want": sexuality, race, and thwarted revolution in Baldwin's Another Country." African American Review, 1999.- p.15

17. Rigney F. J., Smith L. D. The Real Bohemia. A sociological and psychological study of the Beats. NY Basic Books, 1961

18. The Beats and Sixties Counterculture // Beatdom / David S. Wills, 2009

19. The Negro Protest. James Baldwin, Malcolm X, Martin Luther King Talk with Kenneth B. Clark / Kenneth B. Clark.–Boston: Beacon Press, 1963.- p.5

20. Train Michael. James Baldwin. Intellectual Activist (1924–1987) // Gates, Henry Louis, Jr. The African American Century: how Black Americans have shaped our country. New York, 2000. - p. 237

21. Аптекер, Г. Американський негр сьогодні. / Пров. В.М. Крупнова. -М.: Видавництво іноземної літератури, 1963. - 131 с.

22. Бахтин, М.М. Вопросы литературы и эстетики. Исследования разных лет [Текст] / М. М. Бахтин. – М.: «Худож. лит.», 1975. С. 473

23. Болдуїн, Дж. Що означає бути американцем / Дж. Болдуїн. - М.: Прогрес, 1990. - с.115-301

24. Час, А. Ц. Літературна енциклопедія/А. Ц. Час. - М., 1929 1939. Т. 2. - М.: Вид-во Ком. Акад., 1929.- с.- 321-324

25. Голенпольский, Т.Г. США: Криза духовного життя. Протівоборство двох культур/Т.Г. Голенпільський, В.П. Шестаків. - М.: Думка, 1982. -с.117

26. Горький, М. Бесіда з молодими, Москва, 1953. - с. 215

27. Джеймс Болдуїн – Рендалл Кенан: переключка поколінь/Ю.В. Стулов. – Том 9. – 2010. – с. 9-12

28. Золотова, Г. А. Комунікативна грамати́ка російської мови / Г. А. Золотова, Н. К. Оніпенко, М. Ю. Сидорова. – Москва, 1998. – с. 23.

29. Козлик І. В. У поетичному світі Ф. І. Тютчева / І. В. Козлик / [відп. ред. член-кореспондент НАН України Н. Є. Крутікова

30. Коротка літературна енциклопедія: 9 тт. - Т.7. - М.: Радянська енциклопедія, 1972. - с.307
31. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. Чернівці: Золоті літаври, 2001.- с. 555
32. Лихачов, Д. С. Поетика художнього часу. Поетика художнього простору / Д. С. Лихачов // Поетика давньоруської літератури. - 3-тє вид. - Москва: Наука, 1979. -с. 360
33. Мейлер Н. Белый негр. Поверхностные размышления о хипстере. – М.: Ад Маргинем Пресс, 2015. С. 22-27
34. Орлова, Р. "Питання літератури", 1966 № 1. - с.136-158. Р. Орлова: Голоси негритянської революції. - С.153
35. Орлова Р. Біль народу [про творчість прогресивного американського письменника Д. Болдуїна] / Р. Орлова // Іноземна література. - 1967. - № 12. - с.216.
36. Основы общего языкознания. - М.: Просвещение, 1975.- с. 271
37. ПОДІЇ БОРОТЬБИ ЗА ЦИВІЛЬНІ ПРАВА У США В ЕСЕЇСТИЦІ ДЖ. БОЛДУЇНА/О.А. ШАЛАЙ/ ВЕСТНИК ПОЛОЦЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ. Серія А. – 2018.- с.116-117
38. Попова, А. М. Вивчення мотивів в епічних творах, 2009
39. Пospelов, Г. М. Введення у літературознавство. під. ред. Г.М.Пospelова - Москва, 1976. - с.77-81
40. Пospelов, Г. Н. Проблеми історичного розвитку літератури: навчальний посібник, Москва, 1972.
41. Постніков, В. Чорний американець і закон: По сторінках художньої прози Дж. Болдуїна / В. Постніков // Радянський Дагестан. - 1982. - № 4. - С. 71-73
42. Проблема національного, расового та духовного самовизначення у творчості Джеймса Артура Болдуїна/Мустафаєв Фархад Магомед Огли. - Москва. 1991. - с.4-15
43. Прокоф'єва, В. Ю. Категорія простору в художньому заломленні: локуси та топоси / В. Ю. Прокоф'єва // Вісник ОДУ. – 2004. – С. 87-91

44. Проскурин Б.М. Художественный психологизм до и после Фрейда (русский и зарубежный опыт): [Электронный ресурс] / Борис М. Проскурин. – Режим доступа: <http://philologicalstudies/org/dokumenti/2008/vol1/3/5.pdf>.

45. Сайт видавництва ЕКСМО. - Режим доступу:
<https://eksmo.ru/book/muzyka-dzhungley-43082330/>

46. Силантьев, І.В. «Теорія літератури»/І.В. Силантьев. - Новосибірськ, 2001. - с.- 56

47. Сполучені Штати Америки. Конституція та заковувальні акти: Перевол з Лафітським В.І.; За ред. та зі вступ. ст.: Жидков О.А. – М.: Прогрес – Універс, 1993. – с. 214-215

48. Толмачова В. М., Зарубіжна література ХХ століття в 2 т. Т. 2. Друга половина ХХ століття - початок ХХІ століття 2-е видання, підручник для академічного бакалаврату, Москва, 2015. - с.141

49. УДЛЕР, І. ФОЛЬКЛОРНА ТРАДИЦІЯ ЧОРНИХ АМЕРИКАНЦІВ І ЕСЕЇСТИКА ДЖЕЙМСА БОЛДУЇНА, 1994.- с.51

50. Успенський, Б. А. Короткий нарис історії російської літературної мови (ХІ-ХІХ ст.) / Б. А. Успенський. - Москва, 1994. -с. 240

51. Халізов, В. Є. Теорія літератури: підручник для вузів / В. Є. Халізов. - Москва, 1999. - 400 с.

52. Халізов, В.Є. Теорія літератури/В.Є. Халізов. [3-тє вид.. испр. та дод.]. - Москва: Вищ. шк., 2002. - с.-301

52. Чехов, А. П. В яру / А. П. Чехов. - Public Domain. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.litres.ru/anton-chehov/v-ovrage/>

ALFRED NOBEL UNIVERSITY
ENGLISH PHILOLOGY AND TRANSLATION DEPARTMENT

BARYSHNIKOVA ANASTASIIA
POETICS OF THE COMPOSITION OF JAMES BALDWIN'S NOVEL
"ANOTHER COUNTRY"

ABSTRACT OF MASTER'S THESIS

Scientific supervisor Anna Stepanova

Dnipro 2023

The composition plays a very important role in the construction of the work. It is the ratio of all components that allows you to create a complete picture, and also affects the identification of the main idea of the work. There are external elements of composition, such as the division of the work into parts, and internal, such as the grouping and placement of characters.

The work of the American writer James Baldwin in the context of the topic of this work is interesting from the point of view of his view on the problem of discrimination. However, as a person who felt the pressure of American society, his

goal was to reach out to the authorities and the people regarding this problem.

The interaction of storylines and the means of embodying the images of characters are important components in the formation of the problematic field of the novel, which opens up a large number of topics for consideration.

Relevance: not wanting to "co-exist" with racism, the author tries to encourage American society to change its views on racism. This was only one of his goals, if we consider his goal more extensively, it should be noted that the writer was absolutely against discrimination of any kind.

Martin Luther King had a great influence on the formation of the author's worldview. Many researchers found his work very interesting precisely because of this, because he was not afraid to raise topics that were discussed by individuals. There were those who did not accept him at all - E. Cleveland, K. Herinton, E. Gale, and some of them aroused interest - G. Golenpolskyi, B. O. Gilenson, Y.V. Stulov, V. Oleneva, A. Lakovsky, M. Mendelssohn, N. Bogoslovsky.

Object of research: James Baldwin's novel "Another Country".

The subject of the study: the poetics of the composition of James Baldwin's novel "Another Country".

Purpose: to investigate the poetics of James Baldwin's novel "Another Country".

Tasks of work:

- 1) consider the historical aspect of studies of James Baldwin's work;
- 2) familiarize yourself with the author's work in the context of American protest literature;
- 3) research the novel "Another Country" in the context of American literature of the 1960s;
- 4) consider the poetics of the title and the problematic field of the novel;
- 5) analyze the composition of the work;
- 6) to investigate the means of embodying the images of the characters, namely psychologism.

Theoretical part: the author's work is considered from a historical aspect,

which is based on the works of such foreign and post-Soviet researchers as K. McInnes, F. Dupy, F. Eckman, R. Bone, S. Makebach, G. Golenpolsky, B. O. Gilenson, Yu.V. Stulov, V. Oleneva, A. Lakovsky, M. Mendelson, N. Bogoslovsky, and others. The work uses historical-literary, historical-cultural and theoretical research methods.

Scientific novelty of the work consists in the research of identifying the problematic field of the novel and its composition. For the first time, the formation of the themes of the work was considered by considering the main problems of American society after the "negro revolution".

Theoretical significance: the work allows to expand the theory of the composition of the work, the poetics of the title and the conflict in the work.

Practical significance: the materials of this work can be used when teaching courses on the history of foreign literature of the 20th century and literary studies, as well as when writing coursework, diploma qualification papers, etc.

Approbation of the work: the main provisions of the work were approved at the VIII international conference "Youth of Ukraine in the context of intercultural communication" in 2022 and were published in the form of theses under the title "James Baldwin's Work in the Context of American "Protest Literature" American "Literature of Protest").

Structure of the work: the work consists of an introduction, 3 chapters, conclusions and a list of used sources. The volume of the work is pages.

"Another Country" is a deeply complex, sometimes even impenetrable literary work about an individual in society. This is an exemplary novel in which to consider how intersectionality theory can be found in cultural works that predate our understanding of the interconnected system of discrimination. Especially when considering how the novel is an early attempt to portray intersectionality in literature, it can be said about how different forms of oppression intersect in the novel. Another Country predated the late 1960s, when much greater interest was directed at political issues of sexuality and gender alongside the quest for racial equality.

Baldwin blames America for its moral failure and wants it to be held accountable for what it has done. One of the things he says in his unfinished manuscript, *Remember This Home*, is that "it is a great shock to me that the country which is the place of your birth and to which you owe your life and your personality, your entire system of reality, has not evolved anywhere for you." The search for an African-American identity was a long, hard, and brutal journey that should not have been for people who are as American as their neighbors. Although there have been some changes in race relations, we should wonder if anything has really changed. Baldwin's words are worth revisiting because he said: "That time will bring Americans, at last, their own identity."

Love turned out to be very important in "Another Country" by James Baldwin. Research on the concept of love has shown that love is often seen as a basis for social change. Both Martin Luther King Jr. and Bell Hooks advocated an "ethic of love" that would lead to social change and a more equal society. While King mainly espouses a "love your oppressor" approach, Baldwin emphasizes a "post-categorical" form of love. In Baldwin's approach to love, everyone is seen in their individuality, not according to which social category they belong to. Baldwin also draws a distinction between a "childish" concept of love and a deeper love, which he describes as "a state of being or a state of grace."

In *Another Country*, the love that Baldwin espouses is also presented as the love necessary to overcome the social inequality that hinders relationships. By showing how social inequality and the rigid social structures present in society invade personal relationships, the novel implies a love in which this social inequality is rejected. Thus, it turns out to be the only way in which social inequality can disappear. This love should be addressed to everyone. *Another Country* also professes "love as a practice of freedom." However, the characters follow a "love your oppressor" approach, which turns into hate again in the novel; social inequality persists in relationships for people.

Consequently, the personal relationships between the characters were explored to understand how *Another Country* suggests establishing a meaningful

relationship with the other and, as a result, achieving social change through changing personal relationships. On a personal level, where a person gives meaning to his life and creates meaningful relationships with others, love is also presented as a way to overcome the "lostness" he feels. Pointing to the loneliness of the character and how a person is responsible for his life, "Another Country" presents a dual view of love; first, there is the need for self-love. Love is the only thing that can make life bearable, but it is up to us to make it so; self-love is presented as the basic prerequisite for any tolerable life. However, it has been proven that the presence of another is inevitable in another country. Characters tend to use the other as an object as a "touchstone of reality". This leads to the fact that in the novel it seems that no one is capable of maintaining a healthy relationship.

An analysis of the concept of love in "Another Country" shows the importance of love in solving both social and personal problems. Although the characters in Another Country may not have achieved the two most necessary forms of love—transcendent love to overcome social inequality and self-love to overcome one's "lostness," Another Country shows that this is the way to overcome life's problems. Once this is achieved, social alienation and loneliness will disappear and meaningful relationships will emerge.

Baldwin's contribution to the formation of African American identity is enormous because he provided his own experience and his perspective on things. He pointed out the dangers of racism and its effects on African-American identity. Furthermore, he emphasized the importance of understanding our past in order to understand the present and the future. By writing about social problems and norms, Baldwin tried to show us that they exist for a reason. Although they often seem to exist to limit us, social norms also exist to protect us from offending and harming others.